YARIM AY
1 Ağustos
1938
Sayı
84
15 Krs.

Resimli Ay Matbaası Türk Limitet Şirketi

En nefis ve mutena baskı işlerini, en ucuz fiyatlarla ve en kısa bir zamanda yapar.

Ticarethanelerin ihtiyacı olan : Mektup kâğıdı, zarf, fatura, senet, poliça, reklâm kartları, hertürlü defter ve cetveller, ambalaj kâğıtları...

Resmî ve hususî müesseselerin : Tab ettirdikleri broşür, kitap, mecmua, albüm, aksiyon kâğıdı, katalog, prospektüs, acenda vesaire...

Gazete — mecmua — kitap — afiş — takvim — muhtıra gibi hertürlü baskı işlerinizde daima (RESİMLİ AY MATBAASI)nı tercih ediniz.

Bilmece No. 84

Bay Göksel gazetesini derin bir ilgi ile okuyordu. Eşi bir müddet sabretti, sonunda canı sıkıldı :
— Göksel! Beni bu kadar ihmal etmene hiç dayanamam doğrusu!.. Seni bu derece kendinden geçiren mühim yazı nedir ki?

— ..g..iz .ral. i.e F..ns.. c..hu.r.is..in P.r.s .ü..ka.ı

Noktaların yerine gereken harfler gelince Bay Göksel'in okuduğu yazı meydana çıkacaktır.

ARMAĞANLARIMIZ :

1 - 10 uncuya : birer tüp briyantin; 11 - 20 inciye : Birer diş fırçası; 21 - 30 uncuya : birer tüp İstanbulin dişmacunu 31 - 50 inciye : Elli kuruşluk bir kitap; 51 - 75 inciye : Yirmi beş kuruşluk bir kitap; 76 - 100 üncüye : On kuruşluk bir kitap.

---

82 inci sayıdaki bilmecemizden kazananlar :

Bir tuvalet takımı : İstanbul Unkapanı Sokullu Mehmetpaşa camii arkasında Çavdaroğlu sokağı No. 23 te Bayan Şemsa Aras.

Bir yazı takımı : İstanbul Fındıklı Molla Çelebi mahallesi Bayır sokak No. 118-de Bay Mehmet Esenoğlu Yücel Esen.

İpek kravat : Ankara Cebeci Terlikçi Halit sokağı No. 77 de Halil Rıfat Esmer. İzmir Eşrefpaşa Güzelyalı sokağı 231 de Muzaffer Serdengeçti. Kastamoni D. II. seyyar kontrolörü İsmail Pertev Uzun.

50 kuruşluk birer kitap : İstanbul Güzel Sanatlar akademisi resim şubesi Cemal Özgen. İstanbul piyade ve atış okulu B. Sönmez. İstanbul İnönü kız lisesi sınıf 5 Mübeccel Akdik. Ankara İskân umum müdürlüğü istatistik memuru Mithat Coşkun. Ankara Yenicami civarı Balım sokak No. 6 - A da Orhan. İstanbul Talimhane Aydede caddesi Verim apartman No. 5 Rana Unural. Ankara Anafartalar doktor Hamdi Alagün oğlu Erol Alagün. İzmit İnanç manifatura mağazasında Fevzi Sezgin. Kayseri İl. J. K. oğlu İzzet Vardar. Mersin İleri okulu başöğretmeni kızı Mefhar Tuğ. Bursa Erkek lisesi 5-A No. 294 Salâhaddin Tarân. Tekirdağ Hükûmet meydanı No. 9 Melek Sayar. Bursa Altıparmak Bozkurt caddesi No. 3 S. Oztuna. Zonguldak orta okulu 3-B No. 521 Türkân Tuna. Erzurum kısım 26 muhasebesinde Yaşar Soydaş.

25 kuruşluk birer kitap : Samsun Belediye gümrük iskân memuru Hüseyin Tığın. İstanbul Erenköy kız lisesi 1155 Melâhat Demiriz. Ankara Cebeci Kutlugün sokak iyisu No. 12-B Sabahat Gop. Kayseri tayyare fabrikasında ustabaşı Ahmet Tibet. Ankara Yenişehir Çankaya caddesi Tura apartman No. 1 de Nevzat Fer. Ankara fen sanat umum müdürlüğü poligonda Sadık Eren Yakacıklı. Ankara Askerî fabrika dairesi müdürlüğü ayniyat muhasibi eliyle Nebahat Günel. Adana Mermerli mahallesinde Dinkci hanifi karşısında No. 9 evde Abdülkadir Güngör.

15 Günden

15 Güne

TATİL AYLARINDA ÇOCUKLARIMIZA GÖSTERİLECEK İTİNALAR

Kendi havasına bırakırsanız, yorulduğunu bilmez, çocuk için oyun o kadar keyifli şeydir. Fakat çocuk daima büyüyen, yahut daima büyümesi lâzımgelen bir vücuttur. Büyümesi bitinciye kadar tam adam değildir.

Bir kere, kemikleri - yani oynarken ve koşarken, jimnastik yaparken bütün hareketlerine temel olan uzuvları - az çok yumuşak ve kuvvetsizdir. Hele uzun kemiklerinin ucu en hafif ve en az dayanıksız yerleridir. Zora gelince, kemikleri, onların uçları kırılmasalar bile kolay iltihaplanırlar.

O kemiklere yapışık olan ve hareketleri yapan adaleleri de daha büyüme halindedir. Kemiklerle adalelerin büyümesi beraber gibidir. Çocuğun yüreği de bir adaledir, o da henüz dayanıksız ve kuvvetsizdir. Vakıa çocuk yüreği, uzanıp kısalan bir lâstik gibi, her işe, fazla işlere de müsaittir, ancak sık sık uzanıp kısalan lâstik gibi çabuk zayıflar.

Çocuğun karaciğerile böbrekleri işlerini görürler, biri hareketin hâsıl ettiği zehirleri temizler, öteki dışarı atar, fakat onların da takatleri azdır. Biri fazla yorulunca şeker hastalığı meydana çıkar, öteki fazla yorulunca albümin hâsıl eder.

Çocuğun sinirler cümlesi on yaşına doğru, vâkıa, tamam olmuştur. Fakat soğuğa ve sıcağa karşı dayanmak kudreti henüz eksiktir. On yaşındaki çocuk soğukta çabuk üşür, sıcakta da kendini serinletemez. Soğuğa ve sıcağa karşı dayanıklığının az olması oyunda, harekette mühim tesir eder.

Bütün bu sebeplerden dolayı çocuk oynamakta, koşmakta, mümarese yapmakta ifrata giderse - kendi farkında olmadan - fazla yorulur ve ona sürmenaj gelir. Çocuğu vaktinde muhafaza edebilmek için bunun alâmetlerini bilmek lâzımdır.

Fazla yorgunluğun bir şekli hâd olur. Çocuk koşup oynadıktan üç, nihayet altı saat sonra vücudunun sıcaklığı artar, ateş gelir. Bu ateş çoğunda hafiftir. Fakat haylice yükseldiği de olur. O vakit çocuk grip hastalığına tutulmuş, yahut çocuğa güneş vurmuş derler. İkisi de doğru, çünkü çocuğun vücudunda hiç zararsız olarak yaşıyan mikroplar yorgunluktan sonra zararlı olmuşlardır. Güneş te yorgun çocuğu daha çabuk vurur. İkisi de doğru, ancak ikisinin de esası çocuğun fazla yorulması.

Sadece yorgun çocuk yemeğini unutur; fazla yürüyünce hem yemek yemez...

Fazla yorgunluğun bir alâmeti de uykusuzluktur. Sadece yorgun çocuk yemeğini unutur da uyur.. fazla yorulunca hem yemek yemez, hem de uyuyamaz. İştahsızlık, yemekten tiksinmek te fazla yorgunluğun üçüncü alâmetidir. Yorgunluk daha ileri gidince çocuğa ishal, bronşit ve titreme de gelebilir. Fazla yorgunluğun bu hâd şekli çocuğun, ifrat derecede hareketten hâsıl olan toksinlerle, âdeta zehirlenmiş olduğunu gösterir.

Müzmin şeklinde bunlar görülmez, fakat çocuk büyüyemez. Boyu uzamaz, kilosu artmaz. Hattâ yorgunluk devam ederse zayıflar, kilosu azalır bile. Zayıflama başlayınca sonraki alâmetleri de kolayca tahmin edebilirsiniz: İştahı azalır, çocuğun karakteri değişir, neşesi kaybolur, herşeye sinirlenir. O vakit siz onu oyuna, harekete yollamak istersiniz. Fakat yanlış olur.

Aksine, çocuğu yatırmalı, uzun uzadıya istirahat ettirmelidir. Çok defa, uzunca ve devamlı istirahat, sizi merak ettirecek bu hallerin geçmesine yetişir.

Fakat hava tebdili yerinde de, mektepte olduğu gibi, vakit vakit çocuğun boyunu ve kilosunu ölçmekte ihmal etmemelisiniz. Büyümiyen, kilosu artmıyan çocuk çabuk hasta olur.

●

YARALI KURT

RAGIP ŞEVKİ

"YARIM AY" ın sayın okuyucuların

Romanını Anlatıyor:

ÖNSÖZ

Şarkta ilk defa felsefî ve remzî hikâye yazan, büyük Türk hakimi İbni Sina dır. "Uyanık oğlu diri„ olarak Arapçadan Türkçeye tercüme edeceğimiz "Hayyibni Yakzan„ isimli eseri böyle birçok felsefî ve remzî hikâyelerle doludur. «Yaralı Kurd» u yazmağa hazırlandığım günlerde Hayyibni Yakzan'ın Türkçe tercümesi elime geçti. Orada insanlığın en büyük zafı olan asıl aşkın, şehvetin tarifini şöyle buldum:

"— Şu solundakine gelince: Nefsine ve şehvetine düşkün aç gözlü, obur murdarın biridir. Kadından ve karından başka birşey bilmez. Onun gözünü yalnız toprak doyurur. Ondaki açlığı yalnız toprak giderir. Yemek yerken parmaklarını yutar ve kapları kalaylar gibi yalar. Hiçbir şeyden hiçbir zaman doymaz. Aç kaldıktan sonra pislik üzerine saldırmış bir domuza benzer. „

İşte bütün bu cümleler şehvetin en kuvvetli tarifleridir. Şark ve eski garp beşer zafının başında gelen bu kuvveti, insanlığın ezelî bir hastalığı sayar. Bir hayvan açlığı, bir domuz pisliği ile mukayesesi yapılır. Ne insanlığın yaradılışı üzerindeki harikulâde hareketler, ne de his denilen büyük kuvvetin ivicacları, şark düşünceleri üzerinde müsait bir hava yaratmamıştır.

Buna mukabil, yeni ruhiyat ve marazî ruhiyat esaslarında aşk ve şehvetin büyük bir yeri vardır. Bu vadide en çok söyliyen ve en kuvvetli esaslar kuran Freud'dur. Freud'e göre zihayatın ilk doğuşundanberi insanlığa hakim olan şey, şehvet ve aşktır. İnsanın bütün hareketlerinin esaslarını bunlar teşkil eder. Avusturyalı yahudi âlim ruhî faaliyeti iki tarzda gösterir. Biri şuurî olandır ki, bunu insanlar bilir. Diğeri ise gayri şuuridir, bundan biz haberdar olamayız. Geliş ve gidiş arasında hiçbir hissimiz hareket göstermez. Haberimiz olmadan kompleks dediğimiz içimize girerler, ve ruhî hayatımıza tesir gösterirler. Bu gizli hareketlerin bazı şuurî bir hal göstermesi ihtimali de vardır. Böyle bir anda şuurun mukavemeti baş gösterir ve bu da, nevroz, psikoz halinde tezahur eder. Freud bu vaziyet karşısında herhangi ruhi ve asabî hastalıklarda tahteşşuura itilmiş tenasülî bir hadiseyi, diğer heyecanları arıyarak hastalığın sebebini bulacağı iddiasındadır.

Tenasülî bir tesir altında yaşıyan insanlarda dalgınlık, unutkanlık, hattâ kalbî ve vicdanî duygusuzluk büyük bir yer tutar. Kendi ellerile hazırlanmış ve fena bir netice vermiş hadiselere karşı daima soğukkanlıdırlar. Onlar, zamanı gelince bir hayvana benzerler. Bir Kurt tasavvur ediniz ki, açken bulduğu büyük, güzel, oynak bir ceylânı parçalar, bir kısmını yer, kalanına karşı ise artık bigânedir. Bırakır, çekilir ve gider.

⁂

Yaralı Kurd'un dokuz kahramanı vardır. Biri erkek, sekizi genç kız ve kadındır. Dr. Süleyman bu kahramanların başında bulunur. O, İbni Sinanın "açgözlü, obur, murdar, domuz, kadından başka birşey bilmez„ diye tarif ettiği insandır. Buna mukabil Doktor Süleyman Freud'e göre tenasülî bir tesir altında yaşıyan erkektir, dalgın ve unutkandır. Kalbî ve vicdanî duygusuzluğu vardır. Zaman olur ki en derin hisleri ile hareket eder. Bir şair kadar hassas, bir filesof kadar zengin düşünce sahibidir. Cennete yükseldiği, cennet bahçelerinde gezdiği olur, fakat yağmur ve kar altında, soğuk rüzgârları ılık bir hale getirecek kadar büyük bir hararetle dolaştığını görürüz.

Tabiat onun dostu ve düşmanıdır. Kış, bir kurt için nasıl, mevsimlerin en güzeli, en tatlısı ve en coşturucusu ise, o da karlar ve yağmurlara karşı büyük bir cazibe taşır. Yazın vicdanı ile düşünen adam, kış bastırmağa, yağmur toprağı döğmiye başladığı sırada bütün insanlığından sıyrılır. Böyle zamanlarda bir hayvandan daha tehlikeli bir hal alır ve Allahın kendisine verdiği kudretten de istifade eder. Çünkü Doktor Süleyman, hiçbir kadının mukavemet edemiyeceği bir erkek cazibesine maliktir. Bütün taktikleri, karşısındaki kadının veya genç kızın şuurunu bir anda silip süpürür. Güzel adamdır. Çok, çok sıcak bir kan taşır. Cemiyetteki yeri büyüktür, fakat kendisini âdi gördüğü zamanlar da vardır. Bir köylü kızı ile bir şehirli arasında onca hiçbir fark yoktur. Çünkü ikisi de güzel olduktan sonra farklarını sadece elbiselerinde bulur. Bu elbiseleri çıkardıktan sonra iki kadın da kendisi için ayni şeydir: Dişi...

Doktor Süleyman mücadelelerini hep özlediği, arzu ettiği kadınlar üzerinde yapar. Böyle bir kadının aşkını elde etmek için döğüşmeğe, vuruşmağa, katil veya maktul olmağa bile razıdır. Bu yüzden kendisile bir erkek kurt arasında hiçbir fark yoktur. Kış, kar, fırtına, tipi esnasında kurtlar ava ve sevişmeğe çıkarlar. Karınlarını doyuran iki erkek kurt, bir dişi kurdu takibe çıkarlar ve nihayet bir meydanda dişi kurdun önünde döğüşürler. Bu kav-

— Önsözün arkası 24 üncü sayfada —

Münifin kalemiyle Ragıp Şevki

BAŞLANGIÇ

— 1 —

Geceden başlıyan kar bütün kasaba yollarını kapamıştı. Üç gündenberi posta işliyemiyordu. Karacaboğazda büyük bir çiğin düştüğünü, köylere aç kurtların indiğini, yolcuların kasaba yolunda donduğunu söyliyorlardı.

Hiçbir kış bu kadar kötü, bu kadar müthiş olmamıştı. Evler kapılarının üstlerine kadar karla doluydu. Çarşı açılamamış ve halk ekmeksiz kalmıştı. Arasıra damlardan kopan büyük bir kar parçası, büyük, ıslak bir sesle sokağa düşüyor.. bir bahçe duvarı, birdenbire büyük bir gürültü ile çöküveriyordu.

Sokaklarda tek bir insan bile yoktu. Kömürsüzlük ve odunsuzluk halkı evlerinin kaplama tahtalarını, ahırların kalın direklerini yakmağa mecbur bırakmıştı.

Kaymakamla Belediye reisi sabahtanberi sağa sola koşarak kapalı yolları açmağa, fırınları işletmeğe, kar altında tahammül edemeyip çöken evlerin insanlarını barındırmağa çalışıyorlardı.

Kasabanın küçük dispanseri de seyyar bir hale gelmişti. Ben, dispanser doktoru ve bir küçük sıhhiye memuru, ellerimizde çantalarla karlar içinde yol bulmağa çabalıyarak ev ev dolaşıyor, soğuktan donanları, ayakları ve elleri tutulanları tedaviye çalışıyorduk.

Bir sokak başında karşımıza çıkan kaymakam, yün eldivenli ellerini kukuleteli başına götürerek bağırdı:

— Enver bey, doktorluk ta, kaymakamlık ta bu güne düştü. Kasabada doğuran yok ya!...

Hayretle yüzüne baktım, buz tutan posbıyıklarını yün eldivenli ellerile sıvazlamaktan korkarak gülüyordu:

— Allahın garip cilveleri çook!.. tutar tutar da böyle bir günde dünyaya bir insancık salıverir.. eh, Rabbin takdirine birşey denmez!..

Yanıma gelerek, kaskatı kolunu koluma soktu:

— Siz doktorlar ısınmasını bilirsiniz, kimbilir konyak mı, rom mu, ne içitiniz?. Ha, böyle bir günde İstanbul nasıl gözünde tütmez be birader?. Koca şehir.. yağşa babam yağşa bile o kıvrım kıvrım sokaklarına bir haltedemez.. ne dersin?. Bak haltedemez dedim de aklıma geldi: Seni jandarma komutanı arayıp duruyor.

— Ne yapacakmış kaymakam bey, yine bir vak'a mı?.

— Vak'a zahir..

— Allah Allah, böyle bir günde de adam öldürülür mü?

Kaymakam şen bir kahkaha attı:

— Ben sana kasabada doğuran var mı diye boşuna sormadım, Cenabı Rabbilâlemirin cilvesi.. kimini alır, kimini verir. Hani Ziya paşanın bir beyti vardır, neydi o!

Sendendir İlâhi yine bu mekrü bu fitne..
Bu mekrü bu fitne yine sendedir İlâhi!

ha yalan mı?.

Birdenbire durdu. Başını gökyüzüne kaldırarak bağırdı:

— Güneş.. güneş.. hey kudretine hayran olduğumun tabiatı... bak, bak lodos ta başladı. Dikkat ediyor musun Enver bey, lodos...

Eh, Nazmi beyle gidemiyeceksiniz diye ödüm kopuyordu. Yarım saate varmaz, karlar çözülür.

Hakikaten güneş gökyüzünde gittikçe açılmağa, bulutlar seyrekleşmeğe başlamıştı. Hafif bir lodos rüzgârı da

Geceden başlıyan kar bütün kasaba yollarını kapamıştı.

çıkmıştı. Karların üstü cam gibi parlıyordu.

—Vak'a ne vak'ası kaymakam bey.. cinayet mi?

— Galiba... bir delikanlı nişanlısını öldürmüş.. yine sevda işidir.

Ama böyle bir günde?.. Böyle bir kurt havasında... kurt dedim de aklıma geldi. Sen doktorsun amma, benim kadar hayvanlara meraklı değilsin.. Meselâ kurtlar böyle havalarda canlanırlar.. hele erkek kurtlar!.. Bu hava kurtların aşk havasıdır. Şimdi dağlara, ormanlara git, kurt seslerini dinle... bütün erkek kurtlar dişilerini aramağa çıkmışlardır. Hepsinin göğsü yanar. Pençeleri ve dişleri dövüşmek için gerilip katılaşmıştır. Ah o bir âlemdir. Geçen kış bizim Hacı beyle kurt avına çıkmıştık. Hacı beyi bilirsin, dünyada ben onun kadar meraklı insan görmedim. Bir çoban kulübesine geldiğimiz zaman gece olmuştu. Bana dedi ki: «Kaymakam bey, kurtların sevişmelerini seyretmek ister misiniz?. Görün, bakın aşk yalnız insanlarda güzel ve büyük değildir, hayvanlar da sevişmesini biliyorlar!»

Gece başımızın altına bir posteki, sırtlarımıza birer çoban kocuğu atarak uyuduk, sabaha karşı Hacı bey beni uyandırdı: " Kalkın kaymakam bey, aşk oyunu başlıyor!„ dedi. Sütlerimizi içtikten sonra, kulübenin pis bir camla kapalı penceresi kenarına geçtik!

Kaymakam durdu ve soğuktan hiç müteessir olmıyormuş gibi gayet tabiî bir hareketle cebinden sigara paketini çıkardı ve bir sigara yaktı. Bana da bir tane uzattı. Sanki evinde, makamında, kahvede konuşuyormuş gibiydi:

— Ortalık beyaz bir ışıkla aydınlanırken uzaktan uzağa acı bir kurt uluması başladı. Bu ses ince ve yanıktı. Sanki çok derinden geliyordu ve bir şarkıya benziyordu. Hacı bey: " Bu bağıran dişi kurttur, göreceksiniz, biraz sonra şu küçük meydanlığa gelecektir, „ dedi. Hakikaten gittikçe açılan aydınlık içinde karşı ağaçlıklar arasında bir kurt göründü. Uzun ince, parlak tüylü bir boz kurttu. Nazlı nazlı yürüyordu Ve başı, tıpkı bir kadın gibi cilve ile sağa sola sallanıyordu.

Gelip küçük meydanlığın yüksekçe bir yerinde durduktan sonra arka ayakları üstünde oturdu ve ön ayakları üzerinde yükselerek başını dikti, çenesini havaya kaldırdı, ve burnu mütemadiyen birşey kokluyormuş gibi öylece yukarıda kaldı, sonra acı, kesik yanık bir sesle ulumağa başladı.

Allahım, bir hayvanın insana bu kadar yakınlaştığını hiç görmemiştim. Gözüm önüne bir anda 20 yıl evvel Galiçyada sevdiğim bir genç Leh kadını geldi. Bu kadın da tıpkı böyle karargâhtan uzakta, bir orman kenarında gece yarısı çakal uluması taklidi yaparak beni çağırırdı. O kadar güzel ulurdu ki, kimse onun bir kadın olmasından şüphelenmemişti. Bazı geceler sözleşmediğimiz halde çakal sesini duyar duymaz yatağımdan fırlar, her zamanki ağaçların altına koştuğum vakit onu bulamazdım.

Bir gece onun nasıl uluduğunu merak ettim. Ondan evvel gidip onun beklediği yerden biraz ilerideki çalılıklar arasına saklandım. Beş on dakika sonra üzerinde bol yün fistanı, sakız gibi beyaz gömleği, siyah sırmalı çebkeni ile geldi. Yüksekçe bir yerdeki ağacın altına, bir kütük üzerine oturdu. Evvelâ hafif hafif bir şarkı söyliyordu. Ay ışığında gözleri pırıl pırıl yanıyordu. Küçük kırmızı dilile dudaklarını ıslatı-

yor ve arasıra beyaz dişleri ile alt dudağını ısırıyordu.

Nihayet ellerini dolgun göğsü üzerine koydu. Kalçaları üzerinde yükselerek başını dikti, yüzünü havaya kaldırdı ve burun delikleri şayanı hayret bir şekilde açıldı, gözlerini kapadı ve sonra kesik ve yanık bir sesle tıpkı bir çakal gibi ulumağa başladı.

Benim güldüğümü gören kaymakam, ciddiyetle yüzüme baktı:

— Hayır gülme.. bu anlattıklarım gözlerimin şahit olduğu bir vak'adır ve ben o günden sonra insanların hayvanlaşabildiklerine kanaat getirdim. Evet, insanlar birçok taraflarından hayvanların aynıdır. Oburlar, şehvetperestler, azılı katiller, miskinler, kahbeler vesaire vesaire...

Karlarla dolu yolda biz ikimiz, karışık bir bahis üzerinde konuşurken, evlerin pencerelerinde başlar görünüyor, herkes kaymakamla bana hayretle bakıyordu. Bu kır saçlı, babacan ve dolgun kafalı idareci, ne kardan, ne soğuktan, ne de kasabanın halinden haberdar değilmiş gibi bu tatlı bahse kapılmıştı.

— Evet, Hacı beyle beraber o çoban kulübesinin isli camından bu uzun uzun uluyan dişi kurdu seyrediyorduk. Biraz sonra iki aksi istikametten iki kurt göründü. Ağızlarından dolgun bir buhar yükseliyordu. Gözleri ateş gibi parlıyor, ıslak tüyleri, için için yanıyormuş gibi tütüyordu.

İkisi de aynı zamanda küçük meydanlığa girdikleri için, birdenbire durdular. Dişleri bütün sivrilikleri ile açıldı. Ön ayakları üstünde biraz yükselerek acı acı homurdandılar ve gözlerini dişi kurda çevirdiler. Dişi kurt şimdi küçülmüş, boynunu bükmüş ve doğrulmuştu. Her ikisine de yanyan bakıyor ve kısa adımlarla geziniyordu. Nihayet durduğu yüksekçe yerden aşağıya indi. İki kurdun ortasında sağa sola bakarak tereddütle bekledi ve sağdaki kurda doğru yürüdü.

Vücudu ufalmış, bacakları kısalmış ve kuyruğu kırpılmış gibiydi. Buna mukabil, yanına yaklaştığı kurt, şahane bir gururla göğsünü kabartmış, art ayakları üstüne oturmuş ve başını azametle dikmişti. Gözleri kahredici bir bakışla rakibinin gözlerine dikilmişti. Onunla alay ediyor ve sivri dişlerile onu korkutmağa çalışıyordu.

Dişi kurt başını, erkeğin dikilen, gerilen boynuna sürterek bir iki defa ince ince inledi. Sonra döndü, karşıdaki kurda baktı.

Ah, Yarabbi, dünyada her mahlûkun dişisi kudurtucu, öldürücü ve kahredici oluyor. Belki dişi bir pire bile, karşısındaki erkeğini aynı şekilde kudurtur.

Dişi kurdun bu muammalı bakışı karşısında sevgi görmiyen erkek kurt birdenbire şahlandı. Bir iki defa müthiş bir sesle uludu, bacakları üzerinde gerildi ve hızla rakibine saldırdı.

İkisi de bir anda çarpıştılar ve dişlerini biribirlerinin sırtlarına geçirdiler. Karlar üstünde göz yorucu bir hızla, müthiş bir şekilde dövüşüyorlardı. Bazan biri ayağa fırlıyor, art ayaklarının bütün kuvvetile sıçrıyor ve karşısındakinin üzerine biniyordu. Bazan diğeri ötekinin gırtlağını kapıyor, ikisi de boşlukta bir iki defa döndükten sonra karlar üzerine düşüyorlar, yeniden biribirlerine saldırıyorlardı.

Dişi kurt, dövüş başlar başlamaz çevik bir sıçrayışla eski yüksek yere çıkıp oturmuştu. Hiç kıpırdamıyordu. Sabit gözlerle bakıyor ve arasıra ağzını açarak uzun uzadıya nefes alıyordu. Belli ki büyük bir heyecan içinde kıvranıyordu. Onun da, tıpkı bizim gibi kalbi çarpıyordu. Arasıra burnundan ve ağzından garip sesler çıkıyor, belki de beğendiği erkek kurdu, dövüşe teşvik ediyordu.

İki azgın kurdun dövüştükleri yerde, karlar kandan kıpkırmızı kesilmişti. Dört tarafı ormanla çevrili küçük meydanlık döğüşen bu iki kurdun acı, kulak tırmalayıcı, vahşî seslerile çınlıyordu. Hacı beyle ben, taş kesilmiş gibi sessiz ve nefessiz bu müthiş sahneyi seyrediyorduk. Kanım sanki kurumuştu ve gözlerim bu hızla, canavarca çarpışmayı takibetmekten yorulmağa başlamıştı.

Bir aralık Hacı bey kolumu tutarak kısık bir sesle:

— Bak, dedi. Döğüş bitiyor. Galebe siyah kurtta...

Hakikaten siyah kurt daha üstün döğüşüyor ve karşısındaki takatten ke-

Siyah kurt, yeni bir hamle ile sıçrayarak rakibinin üzerine atıldı ve onun boynunu biranda sivri dişleri arasına geçirdi, sonra, vücudunu büyük bir hızla, büyük bir çeviklikle çevirip arka arkaya üç defa kuvvetle silkti.

silmeğe, kendisini müdafaa yoluna sapmağa başlıyordu. Kandan ikisinin de kafaları görünmez olmuştu. Arasıra çarpıştıkça karlara gömülüyorlar, sonra birande silkinip üzerlerindeki karları atarak yeniden biribirlerine saldıyorlardı.

Birdenbire Hacı Beyin sesi :

— Hah !. diye çınladı. Karlara ve süratle döğüşen kurtlara bakmaktan yorulan gözlerimi heyebanla açtım.

Siyah kurt, yeni bir hamle ile sıçrayarak rakibinin üzerine atıldı ve onun boynunu biranda sivri dişleri arasına geçirdi, sonra, vücüdünü büyük bir hızla, büyük bir çeviklikle çevirip arka arkaya üç defa kuvvetle silkti ve nihayet ağzında büyük et parçası ile beş adım ileriye savruldu.

Rakibi, dişi kurdun gönlüne giren ve rakibi ön ayakları üzerinde dikilerek parçalanan boynunu havaya doğru kaldırmak istedi, fakat yapamadı, korkunç bir horultu duyuldu ve nihayet sağa doğru kaydı, devrildi ve yerde çırpınmağa başladı.

Küçük meydanlığı birdenbire derin bir sessizlik kapladı. Dişi kurt oturduğu yerde heyecanla doğrulmuştu. Başını uzatıp muzaffer kurda uzun uzun baktı. Siyah kurt ise ağzındaki et parçasını yere ararak, kan içinde rengi kaybolan vücudunu silkti ve dişiye döndü.

Hacı bey kısık bir sesle :

— Döğüş bitti, dedi. Şimdi görün : Mahlûkların dişisi aşk yaratacak !..

Ben, onun bu garip sözlerinde mâna çıkarmağa çalışırken, dişi kurt tatlı, ince bir sesle inledi, sonra oturduğu yerden aşağı sıçradı, tıpkı döğüşten evvel ölen sevgilisinin yanına nasıl kısalan bacakları, çöken vücudu ve kırılmış gibi ufalan kuyruğuyle gittiyse. müzaffer siyah kurda da öylece yürüdü, yanıbaşına geldi. ve burnunu kaldırarak uzun uzun uludu. Sonra başını erkeğin yaralı boynuna sürttü, vücudunu onun vücuduna soktu, ve bir kadın nasıl vücudunu erkeğin kolları arasına bırakırsa, öylece kendisini bıraktı.

Ben bu son sahneyi görünce hiddetle doğruldum :

— Kahbe, !.. diye bağırdım.

Hacı bey gülüyordu.

— Kahbe ! kahbe !... evet, bütün dişiler böyledir.

Bizimle beraber kapının küçük penceresinde bu dövüşü seyreden ihtiyar çoban söze karıştı :

— Bu kara kurdu tanırım, dedi. Beş yıldır hiçbir erkek kurt onu paralayamadı. Bütün dişileri, kapmasını biliyor. Şu art ayağındaki beyaz benegi görüyor musunuz, ben onu orasından tanırım, burada altıdır dövüşüyor.

Elimi tabancama attım ve pencereyi açmak istedim. Hacı bey kolumdan tuttu :

— Hayır bırakın, dedi. Erkek kurda acımıyor musunuz ?. Bu kadar kanlı bir dövüşten sonra ele geçirdiği dişisini ona bağışlayınız.. dişi kurdu öldürmek istiyorsunsz değil mi ?

— Evet ...

— Bakın, zavallı kara kurt... o kadar çok yarası var ki, dişiyi öldürürsen, kalbinden vurulacak ve bu kadar acıya tahammül edemiyece.. bağışlayınız.

Küçük meydanlığa gökyüzünden ince bir güneş ışığı akıyordu. Ağaçlar arasıra sallanıyor, dallardan beyaz, dağınık kar parçaları uçuşuyordu. Gözlerimi iki kurdun üzerinden ayırmıyarak mırıldandım :

— Görüyor musun Hacı bey, yaralı kurt hâlâ aşk heyecanını kaybetmedi. Dişisini nasıl seviyor bak, yüzünü onun yumuşak tüylerine nasıl gaşy içinde sürüyor.

— Aşk insanlarda ve hayvanlarda aynı şekilde hükümran olur.. fakat biliyor musunuz ki, bu çapkın kara kurt ergeç ölüme mahkûmdur. Çünkü dövüşmekten yorulmağa başladı.

Hacı bey, sık nefeslerimizle buğulanan camı, kolunun yenile sildi :

— İşte gidiyorlar.. bak yanyana.. biribirlerine ne kadar sokulmuşlar.. Fakat zavallı.. kara kurdun akan kanlarını görüyor musunuz?. Korkarım ki bu yaralar onu öldürecek..

Güneş hûzmelerile parlıyan karlar üzerinde bir çift hayvanın hafif ayak izlerile siyah ve damla damla kan izleri peyda oluyordu. İki kurt, yanyana, tüyleri biribirine karışacak kadar biribirine bitişik ormanın ağaçları arasına daldılar ve kayboldular.

Kaymakam, küçülen sigarasını birkaç nefes daha çekerek karlar üzerine attı :

— Ve dostum, sevişmeğe gittiler.. görüyorsun ki, bu aşk sahnesi bütün çizgileri ve renklerile gözümün önündedir ve hafızama hakkedilmiştir. Ne o ? Biz daireye kadar gelmişiz. Bak bak, karlar eriyor.. su seslerini duyuyor musun ? Oh, artık sıkıntıdan kurtulacağız.

Kaymakamlık binası önüne gelmiştik. Yukarıdaki ikinci kat pencerelerinden birinde jandarma komutanı görünüyordu. Elini kolunu sallıyarak bir takım işaretler yapıyor, beni çağırıyordu. Kaymakam da onu görmüştü :

— Merhaba, merhaba !. evet, hükûmet doktorumuzu çağrıyorsun anladım. Haydi bakalım mirim, otomobil yoksa, atla yola çıkacaksınız. Fakat bu kasabanın hali olmasa, ben de sizinle gelmek isterdim.

Ne güzel hava.. şu güneş ışığına bak, şu karların parlayışına bak.. şu kar sularının damlardan akışına bak.. Şimdi 20 yaşında olmak isterdim. Eh, her ne ise.. haydi çıkalım !

Arkamızda gelen üç jandarma ile beraber derhal yola çıktık. Atlarımızın ayaklarını çuval parçaları ile sarmıştık. Karlar, parlak ve ılık güneş altında erimekte devam ediyor, birçok yerlerde küçük derecikler akıyordu. Jandarma komutanı, hayvanının boynunu okşarken :

— Vak'anın teferruatından haberin var mı ? diye sordu.

— Bir delikanlı nişanlısını öldürmüş.

— Daha başka ?

— Hayır, sadece bunu biliyorum.

— Efendim, vak'a oldukça karanlık.. Delikanlı dün gece saat bire doğru kucağında nişanlısının kanlı cesedi ile köy kahvesinden içeriye girmiş.. yüzü sapsarı imiş.. bir elinde de bir tabanca tutuyormuş. Genç kızın cansız vücudunu, köylülerin hayretle açılan gözleri önünde boş bir peykeye bırakmış, sonra muhtara dönerek : “Kasabaya, jandarmaya haber gönder Salim çavuş,. ben Ayşeyi öldürdüm ! „ demiş.. kahve bir anda allak bullak olmuş, kızın üzerine koşan muhtar, zavallının çoktan öldüğünü anlamış. Bir kurşun kalbini delip geçmiş, sol memesi üzerinden akan bol bir kan, ta göbeğinin altına kadar her yanını kaplamış. Delikanlı bu sırada bir köşeye oturarak bir müddet süsmüş, sonra gözlerini kızın üzerine doğru çevirmiş ve hıçkıra hıçkıra, boğula boğula ağlamağa başlamış, hiçbir şey söylemiyormuş, sadece: « Ben vurdum, ben öldürdüm ! » diyormuş.

Benimle atbaşı giden müddeiumumî muavini söze karıştı :

— Bu bana bir aşk cinayeti gibi geliyor..

Jandarma komutanı devam etti :

— Delikanlı köyün en zeki, en gürbüz ve en yakışıklı erkeği... Dört ay evvel nişanlanmış, kızla ikisini köyde herkes seviyormuş. Bana haber getiren köylü de bu işe şaşıp duruyor : « Nerede vurdu, nasıl vurdu, niçin vurdu bilmiyoruz bey.. Osmanın böyle birşey yapmasını bile aklımıza getirmezdik ! » diyor.

Müddeiumumî muavini gülerek bana döndü :

— Bir manie karşısında gibiyiz doktor..

— Yahut bir sır... Her ne ise., fakat bir roman kadar garip bir cinayet...

Bir saatlık bir yolu, karlar üstünde, konuşa konuşa katettik. Genç müddeiumumî muavininin anlattığı bir cinayetin komik pasajları, bize vaktin nasıl geçtiğini bile hissettirmedi.

Bir bayır çıkıp kenarından dere akan incir bahçelerine geldiğimiz zaman, arkadaki jandarmalardan biri :

— Bu köy !. diye bağırdı.

— Arkası var —

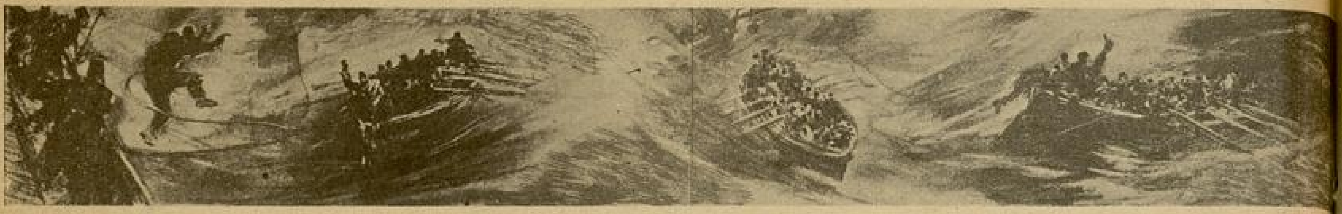

Emekli Türk Amiral Gemisi:

BARBAROS MARMARADA NASIL BATTI?

Büyük harbin facialarından birini teşkil eden bu hâdisenin zarar plânçosu (281) Türk denizcisine malolduğunu gösteriyor...

Barbarosu bir torpito ile batıran kaptan Nazmet; şimdi İngiliz Anavatan filosunun seçme erkânından biridir.

Yazan: Rahmi YAĞIZ

Bugün, batışından uzun yıllar geçtiği halde hâlâ halledilememiş bir mesele, bir rivayet ihtilâfı halinde deniz yazılarile alâkadar karilerin fikirlerini kurcalayan Osmanlı donanmasının «Yavuz» dan evvelki Amiral gemisi Barbarosun torpillenmesi muhtelif hikâyelere yol açmaktadır. Bunu okuyucularımdan aldığım mektuplardan öğreniyorum... Alman donanmasından tekaüt edildikten sonra yeni bir materyalmış gibi hemen satın alınan ve Osmanlı deniz kuvvetlerine ilhak edilen yaşlı Barbarosun batışı umumî harbin; acziçinde çırpınan Osmanlı hükûmetine hediye ettiği facialardan birini teşkil eder.

Dikkatsizlik ve.. fazla hüsnüniyetten meydana gelen bir inanışın kurbanı olan bu zırhlının Marmarada batışı yüz binlerce lira tutarındaki bir ziyandan başka manevî zararca da bu rakamın çok üstünde bir yekûna kadar yükselir.

Bugün tarihin sinesine intikal eden Barbaros ve Barbarosla birlikte batan, can veren Türk denizcilerinin batıraları önünde yaşlı gözlerle saygı vaziyeti almakta gecikmiyen okuyucularıma bu facianın tafsilâtını veriyorum:

***

Çanakkale boğazı en kanlı muharebelerle en akla gelmez çarpışmaların mihrak noktasını teşkil ettiği sıralardaydı..

İri gövdeleri, ateş saçan dehşetli toplarıyle birer seyyar yanardağa benzeyen düşman donanması avuç içi kadar bir toprak parçasının üzerinde payitaht kapılarını koruyan aslan Türk evlâtlarının üzerine dört bir yandan ateş yağdırıyor, cehennem sağnakları, çelik yağmurları, ölüm kasırgaları altında çamurlu tüfek kundaklarını avuçlayan yılmaz Türk erleri kan köpükleri arasında fırtınalaşan ruhlarının bütün şiddetile saldırışlara, zorlamalara karşı koyuyorlardı. İstanbul, saray, umumî karargâh, Babıâli, ve nihayet imparatorluk hudutlarının en köşe bucak noktaları bu yedi düvelin bütün ölüm vasıtalarını yığdıkları noktayı dikkat ve alâka ile gözönünde tutuyorlardı...

Boğaz suları hertürlü deniz harp vasıtalarile kapatılmış, mayinler, torpitolar, katil vızıltılarla buraya yaklaşan her vasıtaya ölüm sar'aları geçirtmeğe başlamışlardı..

Bahriye nezareti İstinye önünde eli kolu bağlı gibi duran ve bu zorlayışa karşı birşey yapamıyan donanmadan istifade edemiyor; bütün ümit, Çanakkalenin kanlı sırtlarında tüfeğine yaslanan Mehmetciklerle sahil tabyelerindeki yılmaz Türk topçularına bağlanmış bekleniyordu...

Komodor miralay Remzi Bey

Herşeye rağmen Bahriye Nezareti o zaman Osmanlı donanma kumandanı Alman Amiralı Şoson (paşa) dan donanmanın harekâtı hakkında fikir sormuş; erkânıharbiyesile uzun uzadıya münakaşalardan sonra Şoson şu kararı vermişti:

— «Boğaz zorlamaları şimdilik neticesiz gibi görünmektedir. Maamafih eğer forse muvaffak olursa o zaman Osmanlı donanmasına düşen vazife Boğazın en dar mıntakası olan Nâra burnu arkasına gelmek, bu dar geçitten ancak teker teker geçmek zaruretinde olan düşman deniz kuvvetlerine donanmanın bütün toplarını tevcih etmek, ayrıca deströyer ve kruvazör filolarıyle hücum edilerek bu teşebbüsü akim bırakmaktır.»

Bu fikir kabul edildikten sonra derhal tertibat alması nezaretten kumandanlığa emredildi. Amiral Şoson da donanmayı başta Yavuz olmak üzere bütün birinci ve ikinci zırhlı fırkalar ile İstinyede istim üzerinde bulundurdu. Vaziyeti tarassut ve ilk hücumu yapmak için de donanma ikinci kumandanı Kalyon kaptanı Arif bey ile bir deströyer filotillâsını Boğaza gönderdi.

Bu deströyerleri muhafaza için ikinci fırkadan bir zırhlı (Barbaros) orada bulunacak, haftada bir diğer bir zırhlı kruvazörle nöbet değiştirecekti.

***

Barbaros ilk nöbetini savmış, bir hafta da Haliçte istirahat ettikten sonra yeniden vardiya almak için Çanakkaleye hareket ediyordu.

Sabahleyin köprü açılır açılmaz Haliçten çıkan zırhlı, Arif beyin forsunu provasında dalgalandıra dalgalandıra Marmaraya girmiş, boğaza doğru hızla yola koyulmuştu.

Hava çok güzeldi.. Deniz sakin bir uyuyuşla yaldızlanıyor, tahtelbahir korkusuyle hiç bir geminin yola çıkmadığı Marmarada ufuklar duman sütunlarına hasret ıssız birer gök parçasını andırıyordu...

Efrat vardiya başında, sade dikkat kesilen tavırlarla vazifelerine bakıyorlar.. tahtelbahir taarruzlarına karşı rasıtlar dürbünlerini suyun her tarafında dolaştırıyor, bir periskop izi, bir torpito eseri bulmağa uğraşıyorlardı...

Barbarosun kumanda köprüsünde kumandan Arif bey, süvari Muzaffer kaptan [1] Alman deniz mütehassısı [2] sefine erkânı toplanmışlar, çay içiyorlar, boğaz muharebeleri, Marmaradaki tahtelbahirler etrafında sohbet ediyorlardı.

Gemi, Bolayır önlerine kadar arızasız gelmiş, hiçbir şüpheizine rastlamıyan subaylar ve mürettebatta, tahtelbahır hikâyelerinin masaldan ibaret olduğu kanaati uyanmıştı... Bolayır bordalanırken gemide bir heyecan havası esti... Koşuşmalar, naralar duyuldu... Prova sereni vardiyasındaki rasıdın yüksek sesle şu raporu işitildi:

— Sancak bordamızda torpido var!..

Bir anda bu nara damarlardaki kanı uyuşturdu... Kumanda köprüsünde rahat rahat çay içen sefine erkânı yerlerinden fırladılar... Süvari merdivene doğru koştu... Bir infilâk, kulakları tırmalıyan bir patlayış, Barbarosu yerinden sarsan, dehşetli bir gümbürtü bir anda yaşlı Osmanlı amiral gemisini kara, kapkara bir duman bulutuna soktu.. Bağrışmalar, çağrışmalar, koşuşmalar... kumanda ve emirler biribirini kovaladı. Biraz sonra duman sıyrıldı.. ve.. herkesin yüreğini ağzına getiren bir haber, ikinci kaptan Tekirdağlı Mehmet kaptanın şu raporu faciayı anlattı:

— Sancak bordasında baştan bir yara aldık!... Yara yerine müsademe paleti atıldı.. fakat 170 kiloluk ağır torpitonun açtığı yara paletle falan kapatılacak cinsten değildi...

Tekirdağlı Mehmet kaptan yara başında tedbir almağa uğraşıyor, nöbetçi zabiti Muzaffer kaptan gemide inzibatı temine çalışıyor, kumanda köprüsünde süvari ile gemi erkânı harbiyesi vaziyeti kurtaracak tertibatla meşgul oluyordu.

Yara biraz büyük olmakla beraber öldürücü mahiyette değildi. Süvari şu kararı vermişti:

«Yakın bulunan Bolayır sahillerine baştan kara etmek!..» Fakat kumandan Arif bey buna taraftar olmuyor, geminin yola devam etmesini istiyordu.

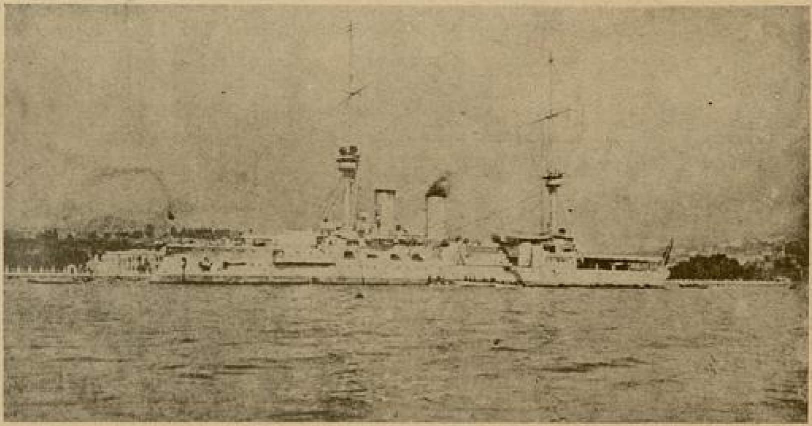

Barbaros Hayrettin Zırhlısı : Dolmaçahçe önünde

Süvari, kumandanla bu nokta etrafında münakaşa etti, fikrini kabul ettiremedi. Arif bey ısrarının neticesini şöylece kat'î şekle koydu:

— Donanma kumandanı sıfatile emrediyorum.. Gemi yoluna devam edecek.

Yaralı Barbaros Çanakkaleye doğru rotasını takibe koyuldu.. çok geçmedi.. gemi sür'atten düştü. Arif bey sordu:

— Hızımız azalıyor... Muzaffer bey yol mu kestiniz?

Süvari makine telgrafına seslendi:

— Tam yol...

Aşağıdan cevap verdiler:

— Yara yolu kesiyor!..

Gemi, iskele bordasına yaslanıyordu... Muzaffer bey bir defa daha kumandana seslendi:

— Beyefendi, imkânı yok, bu tekne bizi boğaza götürmez!..

— Gideceğiz!..

— Peki!..

Yola devam edildi... Yara alındıktan 20 dakika sonra Barbaros büsbütün hızdan düştü.. stoper etti... Gemideki haykırışlar tevali ediyor... Donkiler dolan suyu boşaltmağa yetişemiyordu...

Nihayet Barbaros, yıllardır tekaüde hak kazandığı halde, tamir tamir üstüne çalıştırılmağa uğraşmanın son dakikaları geldiğini ifade eder bir tarzda yaralı bordasına yaslandı. Yaslanış çok geçmeden abanmaya döndü. Süvari, son dakikanın geldiğini anlayınca Arif beye sokuldu:

— Terki sefine emrini veriyorum kumandan bey!

Dedi, onun cevap vermesini beklemeden de emrini verdi:

— Terki sefine!

Mürettebat can kurtaran yeleklerini kuşanmışlardı... Flikalar denize indirilirken neferler kendilerini denize attılar...

Korkunç bir uğultu ile bölmeleri kaplıyan, sular Barbarosu denize doğru alçalttı. Yara tarafına yaslanan gemi birkaç dakika içinde alabora oldu, ters döndü, battı... Yıllardır hak kazandığı istirahata Marmaranın serin göğsünde nihayet kavuştu

***

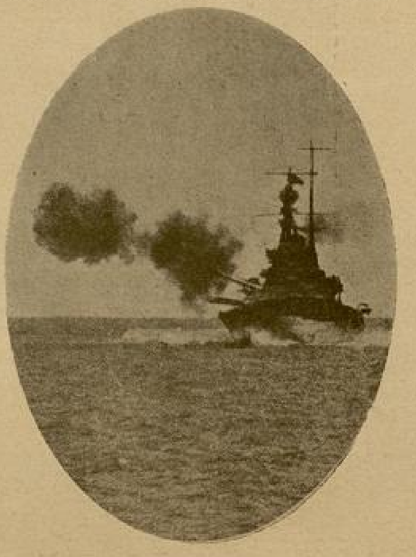

İri gövdeleri, ateş saçan dehşetli toplarıyle birer seyyar yanardağına benziyen düşman donanması...

Gemi torpitoyu yeryemez süvari telsizle boğaza imdat işareti verdirmiş-ti... Suyun üzeri çırpınan mürettebat, devrilmiş flikalar, boğulan insanlarla dolduğu sırada Deströyerler vak'a yerine yetiştiler... Saatlerce uğraşarak denizde çırpınan arkadaşlarını toplamağa muvaffak oldular...

— Arkası 24 üncü sayfada —

[1] Deniz yolları müdürlüğünden ayrılan Bay Muzaffer.

[2] Amiral Şoson, Türk denizcilerine itimat etmez, her gemiye bir de mütehassıs Alman subayı koyardı. R. Y.

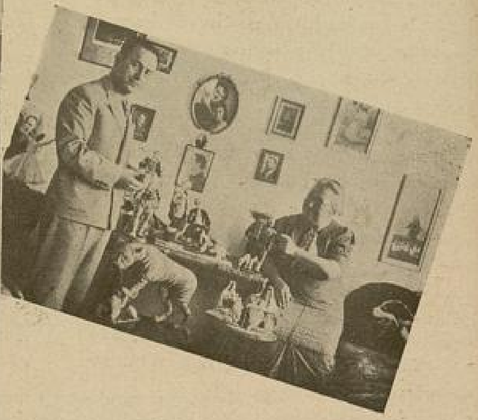

SANÂTKAR ZEHRA MÜFİDİN ATELYESİNDE

Yazan: SELİM CAVİT

İstanbulda Pangaltıda 2 sayılı evde şöhreti hudutlarımızı aşmış, bir Türk sanatkâr kadını oturuyor. Size takdim ediyorum:

— Bayan Zehra Müfit Saner!.

Bayan Zehra Müfit, 30 yıldan fazla hümmalı bir faaliyetle çalışarak memlekete yepyeni bir sanat şubesi kazandırmış, çok değerli bir kadındır. Ondan, Ticaret odasında konuşulurken kulak misafiri olmuştum.

Müdürlerden biri:

"— Harika! diyordu. Bu kadının yaptığı bebekler alelâde çocuk bebekleri değildir. Salon bebekleri: Bir memleket halkının muhtelif tiplerini karakteristik bir şekilde canlandıran, çok güzel elişin nelere kadir olduğunu gösteren birer sanai nümunesidir. „

Bir başkası da şu sözleri ilâve ediyordu:

"— Bayan Zehrayı ben çok yakından bilirim. Ailece tanışırız. Daha doğrusu annemin çok iyi bir arkadaşıdır. O, sandığınız gibi veya tanıyanların bildiği gibi yalnız güzel elişleri yapan bir kadın değil, iyi bir ressam, mükemmel denebilecek bir heykeltraştır. Bununla beraber musikiden de anlar. Piyano, Ud ve Tanbur çalar. „

Bu sozleri de duyduktan sonra bu konuşmaya hiçbir müsaade istemeğe lüzum görmeden dahil olmak gafletinde bulundum ve:

" — Desenize! dedim. Bu kadın bir güzel Sanatlar Mecmuasıdır.

Hepsi birden cevap verdiler:

"— Evet, mübalâğa etmediniz..

Bu muhaverelerden sonra ta Viyanadan son defa gönderilen bir mektubu gösterdiler.. bunda kısaca şu yazılmış bulunuyordu: "Yerli ve millî kıyafetlerle yapılmış bebeklerden memleketimiz için mühim mikdarda sipariş etmek istiyoruz. Bize birkaç nümune gönderirseniz Viyanalıları bu güzel sanattan haberdar etmiş olacaksınız„. Odanın bu işle alâkadar arkadaşa, bu mektuba ne cevap verildiğini sordum. Bana beş altı resim uzattı:

— İşte, dedi. Bunlar, bu kadının yaptığı bebeklerden birkaçının resmidir. Bunları gönderiyoruz.

Ben bu fotoğrafları elime alınca - beş on dakika sonra geliyorum - diyerek kapıdan fırladım. "YARIM AY„ Matbaasının yolunu tuttum. Mecmuasına koyacak yazılar için çok titiz olan yazı işleri direktörü, beş on dakika sonra bu resimleri eline almıştı. Yüzünde pek nadir görülen birkaç tebessüm çizgisi belirdi, ve:

" — Fena olmaz! dedi pekâlâ bir mevzu...

***

Ertesi günü sabah saat 9 da foto arkadaşım ile beraber Bayan Zehra Müfidin Pangaltıdaki evinin kapısını çalıyorduk.

Birkaç dakika sonra kapı açıldı, yukarıdan bir ses geldi:

"— Buyurunuz, yukarıya çıkınız!.

Beş on basamak merdiveni tırmandıktan sonra bir kapı açıldı, girdik. Muhterem beyaz saçlı bir kadın elini uzattı.

"— Ben, Zehra Müfit Saner! dedi..

Bayan Zehra Müfit elini de uzatmasa idi, onu tanımak bizim için pek güç olmıyacaktı. Çünkü Bayan Zehranın yüzünde, halinde.. ve hattâ sesinde bile

— İşte, dedi. Bunlar, bu kadının yaptığı bebeklerden birkaçının resmidir. Bunları gönderiyoruz.

bir sanatkâr edası var. Ona gelmeden evvel duyduğumuz kadının ta kendisi idi o...

Şimdi Bayan Zehra Müfidin kabul salonundayız.. burası bir kabul salonundan ziyade küçük çapta bir sergiyi andırıyor.. burada ne arasanız bulmak mümkündür. Meselâ: Şu köşeden başlıyalım: İşte, hepimizin doya doya ve zevkle hikâyelerini dinlediğimiz meşhur Nasrettin Hoca... Bu ufacık bir bebek, omuzundaki heybesi altındaki emekdar eşeği ile Hocadan hiç te farklı değildi. Bebeği, üzerindeki sanatın inceliklerini daha yakından görmek arzusu ile elime alınca Bayan Zehra:

— Biliyor musunuz, dedi. Hocanın meşhur bir hikâyesi vardır. Hoca bir gün çok sevdiği eşeği ile yola çıkmış, dere tepe düz gittikten sonra bir tarlaya gelmiş, inmiş eşekten, kulağına eğilmiş:

"— Eşek!.. Sen burada istirahatine bak, ben şuradan birkaç baş soğan koparayım, ben gelinceye kadar hiçbir ne geliyorsa hepsi burada... Foto arkadaşım birkaç resim çektikten sonra müsaade istiyerek ayrıldı.

Şimdi Bayan Zehra ile başbaşa kalmıştık. Konuşmağa başladık:

"— Sizde bu merak ne zaman başladı.

"— Bu merak bende pek küçük yaşta başlamıştı. Daha 6-7 yaşlarında iken çocukların oynadığı bebekçiliğe bir hayli düşkündüm. Babamdan aldığım paralarla hep bebek alırdım. Mahallede en fazla bebeği olan bendim. Arkadaşlarımı evime davet eder, onlara bebek hakkında sözüm ona konferans verirdim. Daha sonra acaba bunları ben de yapabilir miyim diye düşünerek uğraşmağa başladım.

Maamafih ondan evvel resme merak etmiştim.

Aslen Ankaralıyım. İstanbulu babamdan annemden, komşulardan işitirdim. Hep methederlerdi. Günlerce evden dışarıya çıkmadım. Oturdum, İstanbulun hayalî bir resmini yaptım. Çok güzel olmuş, tabiî şuma gidiyordu, onları nasıl yaptıklarını sordum. Ve nihayet tekrar İstanbula geldik. Burada bir Rus, bebek yapıyordu. Oldukça şöhret kazanmıştı. Ancak, yaptığı bebekler, benim gördüğüm tiplerden çok uzaktı. Pekaz bir zamanda onun eserlerini aratmıyacak kadar iyi şeyler hazırlamağa başladım. Bir müddet sonra da Rusun ortadan kaybolduğunu işittim.

"— Bu bebekleri nasıl yaparsınız, malzemelerini bulmak mümkün oluyor mu?

"— Bu bebekleri yapmak hakikaten bir meseledir. Ben bu kadar sene üzerinde çalışmasaydım, imkânı yok bunu beceremezdim. Bakın size anlatayım, meselâ; şu gördüğünüz zeybek, tam üç günde çıkmıştır. Malzeme olarak pamuk ve bez kullanırım. Yalnız en güç olan şey, bu bebeklere yaşadığı zamanların kumaşlarına göre elbise yapmaktır. Meselâ; bugün meşhur "beş parmak„ adındaki kumaşı bulmağa katiyen imkân yoktur. Buna benzer daha birçok kumaşlar da böyle,

Hocadan biraz ötede, eski zamanın meşhur mevlevileri, Egenin zeybekleri, eski mektep hocaları, falakalar, Şeyhislâmlar...

tarafa ayrılma, anladın mı?..„ demiş... Ve tarlaya girmiş, bir müddet sonra Hoca eline aldığı heybesini taze bir sürü soğanla dolu olduğu halde eşeğini bıraktığı yere gelmiş, bir de ne baksın, eşek yerde yatmış uyuyor... Yine bermutad uzun kulağına eğilmiş:

"— Bire köftehor, mis gibi gölgeyi buldun, derhal bir şekerleme yapayım dedin ha!. Kalk, kalk bakalım gitme zamanı geldi„ demiş, ince kızılcık sopasıyle eşeğin sırtına bir iki tane dokundurmuş; eşek kalkıp, anırmağa başlayınca, Hoca bu defa da:

"— Merak etme, senin uyku mahmurluğuna dokunmıyacağım, heybeyi ben taşırım...„ demiş, ve sırtının iki tarafına mahut heybeyi salladıktan sonra eşeğin sırtına atlamış, evin yolunu tutmuş...

Hocadan biraz ötede, eski zamanın meşhur mevlevileri, Egenin zeybekleri, eski mektep hocaları, falakalar, Şeyhislâmlar, kadınlar hamamından çıkan peştemallı kadınlar, eski ve yeni aklınıza hoş olarak yaşıma göre demek lâzım, okuduğum mektep idaresi benden bunu aldı ve sergide teşhir etti. Orada da çok beğenildi.

Ondan sonra resme devam ettim. Büyük babam esasen ressam idi. Meşhur Fehim Sadullah Efendidir. Babam da güzel sanatlara karşı bır hayli temayülü olan bir adamdı. 18 yaşıma kadar kâh resim, kâh heykeltraşlıkla meşgul oldum. Güzel ufak çapta heykeller de yaptım. Fakat bu arada asıl çok sevdiğim bebekçiliği ihmal etmedim. Bundan sonra şimdiki kocam Müfit beyle evlendim. Kendisi memur olduğu için İstanbula geldik. Burada, bu sanat üzerinde çalışacak daha müsait bir zemin buldum. Ve işimi ilerilettim. Daha sonra Edirneye, Konyaya, Kütahyaya, İzmire, Aydına ve daha Anadolunun birçok yerlerine gitmek ve görmek fırsatını buldum.

Bu gittiğim yerlerde esaslı tetkikat yaptım. Köylere varıncaya kadar gittim. Köylü ile konuştum. Onların âdetlerini sordum, öğrendim.. kıyafetleri de pek oh- Ben bunları kâh yağlıboya ile kâh başka şeylerle boyayarak benzetiyorum.

"— En iyi ve en muvaffak eserlerinizi ne zaman vermeğe başladınız?.

— Dört sene kadar oluyor ki her tarafta eserlerimi son derece beğenmeğe başladılar. İki yıl evvel Kermeste Kızılay namına yaptığım bebekler son derece beğenildi. Bunlardan bilhassa eski arzuhalcı tipi harikulâde olduğu için ikramiye bile kazandı. Bundan sonra İktisat Vekâleti, kömür sergisinde teşhir edilmek üzere benden kömür, mangal ve odun mevzuları üzerinde birkaç bebek istedi. Bunları da yaptım. Bunlar da çok beğenildi. Ben bunları yaparken oturup uydurmuyorum. Yukarıda da söylediğim gibi, esaslı tetkiklerde bulunuyorum. İstanbula geldikten sonra bu tetkikatımı daha ziyade genişletmek imkânını buldum. Müzeleri, Etnografiya müzesini gezdim. Alâkadarlarından izahat aldım.

Anadoluda gezdiğim sıralarda Kütahyanın Bayat köyünde başımdan bir hâdise

IIinci Mevkide Iinci Mevki YOLCULARI

•

Yazan: MAHMUT YESARİ

•

İskelenin kapıları açılınca, bir saattir ayakta bekleyen halk, vapura bir sel gibi aktı.

Biletçiler, kamarotlar, çımacılar, haykırıyorlar:

— Vapurda yer var, acele etmeyin.

Dinleyen kim? Omuz, dirsek vurarak; göğüsliyerek, ayağa basarak, halatlar üstünden, yan korkuluklardan aşıp atlıyarak vapura giriyorlar.

Vapurda da, biletciler, kamarotlar, çamaşırcılar, sucular, simitçiler, naneşekerciler, avaz avaz bağırıyorlar:

— Baş taraf boş... Baş taraf boş...

Bu, doğru idi. Baş taraftaki alt salon tamamen, orta salon kısmen boştu.

İki arkadaş, orta salonda bir sıranın kenarına iliştik. Üç dört dakikanın içinde, salon, hıncahınç doldu.

Yanımızdaki sırada iki genç kız, iki genç kadın bir orta yaşlı erkekle iki kız çocuk, bir de yaşlı kadıncağız oturuyor. İki genç kız, koyu mavi, eş tayyörler giymişler. Kapakları tümsek koyu mavi gözleri, kemerli burunları, düdük gibi konuşmaları da, esvapları gibi eş, o kadar biribirine benziyor. İkiz olmasalar bile, kardeş oldukları muhakkak...

İki genç kadından biri kırmızı düğmeli beyaz ipekli; öbürü, açık mavi esvap giymiş. Beyazlısı, mavilisinden biraz daha yaşlıca ve boylu. Bunların da gözleri ve burunları, iki genç kızın gözlerine ve burunlarına benziyor. Kardeş olmasalar bile, dördünün de bir soydan oldukları muhakkak..

Mavili genç kadın, yorgun çizgili yüzünü büsbütün buruşturarak şikâyet ediyor:

— Şimdiye kadar, ikinci mevkide, hiç oturmamıştım. Bu tahta sıralar, ne rahatsız!

Hakikaten mi rahatsız oluyor; yoksa, biletinin birinci mevki olduğunu mu anlatmak istiyor?

Mavili kadın, ikinci mevkide oturmaktan şikâyet ederken çocuklardan biri, koyu mavi bırkalı, saçları havaî mavi fiyongalı küçük kız, yerinden fırlamıştı. Mavili kadın, onu tutmak istedi:

— Olmaz, su içme İyi su değildir.

Çocuk, onun ellerinden sıyrılmıştı. Genç kızlardan biri kalktı, çocuğun peşinden koştu. Mavili kadın, genç kıza seslendi:

— Su içirtme sakın.

Çocuk, altkat salona inen merdivenin korkuluk parmaklığı önünde duran fıstıkcıya koşmuştu.

Mavili kadın, tekrar ikinci mevkiden şikâyete başlamıştı. Biraz sonra çocukla genç kız döndüler. Çocuğun elinde bir küçük kese kâğıdı vardı.

Çocuk, yerine oturdu, kese kâğıdındaki sakızleblebilerini büyüklere de dağıttı; çocuklarla birlikte, büyüklerin de ağzı oynuyordu.

Mavili kadın, karşısında oturan orta yaşlı erkeğe dert yanıyordu:

— Çok yoruldum, öyle de uykum geldi ki... Ayaklarım fena yanıyor.

Ve iskarpinlerini çıkardı, ayaklarını karşı sıranın kenarına dayadı:

— Nerelere gitmedik, kimlere uğramadık! Çocuklar sabahtanberi koşup oynadılar, onlar da yoruldular. Yorgunluktan yemek de yiyemediler. Onlar da, benim gibi boğazsız... Geçen gün, kurabiye almıştım, ellerini bile sürmemişler: kurabiyeler, sabahleyin sehpanın üzerinde olduğu gibi duruyordu. Birinci mevki koltuklar olsaydı, uzanır, dinlenirlerdi.

Orta yaşlı adam, kalktı; salonun kapısında görünen simitciyi çağırdı, dört tane simit aldı. Simitlerin ikisi çocuklara verildi, ikisini de büyükler paylaştılar. Genç kızın biri, naneşekerciyi çağırdı; iki küçük külâh naneşekerini, büyüklü küçüklü paylaşıverdiler.

Mavili kadın, anlatıyordu:

— İstanbula geleli iki gün oluyor. Hava değişikliğinden olacak, başım ağrıyor. Bizim . . . , çok rutubetli... Oranın havasına alışamadık. Romatizmaya tutulmıyan yok. Hele bu kış, öyle zatürree salgını vardı ki... Biz de çok korktuk. Küçük bir nezle, hemen zatürreeye çeviriyor. Tanıdıklardan biri, romatizmadan âdeta kötürüm oldu. O kadar doktorlar baktılar, ilâcını bulamadı. Ne iyi geldi, biliyor musunuz? At kestanesi tesbihi! At kestanesinden tesbih yapı-

---

geçti, size kısaca anlatayım.. köyün meydanını dolaşıyordum. Burada bir zeytinliğin başında koyunlarını otlatan 90 - 100 yaşlarında kadar bir ihtiyar çoban gördüm.

Kendisine yaklaştım. Yanımda da daima olduğu gibi beş on resim kâğıdı ile bir katalog vardı:

" — Baba, dedim.. senin resmini alsam müsaade eder misin ?

Yüzü derhal ciddileşti.

" — Yooo !.. Buna katiyen razı olmam. Günahtır kızım, dedi. Yalvardım. Yakardım. " Sevaptır, sana okurum „ dedim. Bin bir müşkülâtla ikna ettim. Yarım saat sonra resmi yapmıştım.. fakat zavallı ihtiyar, ağacın altında uyuyakalmıştı. Ona yaptığım resmi göstermek istiyordum. Ancak uykusundan uyandırmak istemedim. Ayrıldım, gittim oradan. Biliyor musunuz, bizim köylümüz çok uyanıktır. Kendisine iyi birşey yapıldığını anlattıktan sonra derhal kabul etmekte geç kalmaz. Bir başka köyde de bir mevlevî kadına tesadüf ettim. Çok zeki birşeydi. Okumayı kendi kendine öğrenmiş, gayet güzel ud, kemençe çalıyordu. Anadolumuzun her köşesinde öyle sanıyorum ki birçok işlenmemiş istidatlar var.. onları tetkik edersek derhal görürüz.

" — Tanınmış kimselerin bebeklerini yaptınız mı? Size sipariş verenler oldu mu?

" — Tanınmış kimselerden meselâ, Başvekil Celâl Bayar'ın bir bebeğini yaptım, bana resmini vermişlerdi. Cidden çok güzel olmuş, bizzat Başvekil çok beğenmiş, ayrıca bir Mısırlı kadın da büyükannesinin resmini getirdi. Onu çok seviyormuş;

" Bana bunun bebeğini yapar mısınız?„ dedi. Çalıştım, uğraştım. 4 gün sonra yaptığım bebeği kadına verdim. Eline alınca, hüngür, hüngür ağlamağa başladı. Büyükannesine bebek çok benzemişti. Derhal aklıma gelmişken bunu da söyliyeyim.

Birkaç gün evvel Amerikadan çok tanınmış bir kadından bir mektup aldım. Bu mektupta İstanbula gelerek bebekleri görmek istediğini söylüyor. Bazı siparişlerde de bulunacakmış, gelsin de görsün bakalım..

— Günlük mesaî saatiniz ne kadardır?.

— Hergün bebeklerim için 3 - 4 saat ayırırım, işlerimi bitirince derhal dikişe otururum. Biraz da piyano ve ut çalarım. Akşam Kız San'at mektebine giderim. Orada bebekcilik dersi veriyorum. Yeni istidatlar görüyorum, bilhassa bir kızım var ki son derece bu işlere eli yatkın...

Bayan Zehra ile konuşmamız burada bitti. Bayan Zehra Müfit, memleketimizde yeni bir san'at şubesi doğuracak büyük bir sanatkâr, iyi bir profesör olabilecek kabiliyette cevherli bir kadındır. Maarif Vekâleti bütün kız mekteplerimizde böyle bir ders ihdas ederek, bütün kızlarımızı bu güzel elişine alıştırması çok faydalı olur kanaatındayız.

Bayan Zehra Müfide teşekkür ederek ayrılırken bana al yeşilli nefis seccadesi, cübbesi, sarığı ile namaz kılan tam bir hoca hediye etti. Eve gelip bizimkilere bu hocayı gösterince, çok beğendiler.. Hep beraber arkasına oturup adeta namaz kılacağımız geldi.

lacak, baş parmakla çekilecek... Baş parmaktan tesir ediyormuş!

Mavili kadın, elile de tarif ederken orta yaşlı adam, düşünen bir eda ile sordu:

— At kestanesinden enfiye, filân gibi ilâç ve saire yapıldığını duymuştum ama, romatizmaya tesirini bilmiyordum.

Mavili kadın, onu inandırmak için kaşlarını çatarak başını sallıyordu:

— Adamcağız, ayağa kalktı, birşeyciği kalmadı.

Onlar konuşurlarken, tekrar leblebi alınmıştı; genç kızlardan biri, leblebileri, karşısında oturan kız çocuğuna doğru birbir atıyor, çocuk da ağzını açarak leblebileri kapıyordu.

Leblebi bitince, tekrar naneşekeri alındı ve paylaşıldı. Mavili genç kadının gözkapakları kendiliğinden düşüyordu, arada bir esnemesine rağmen, konuşmaktan kendini alamıyordu.

Yanımda oturan kesik karabıyıklı genç, yakasını, kıravatını çıkarmış, cebine atmıştı; uyumak üzere idi; şişman bir kadın, kapı tarafından hızla geldi, bilet kesen memura çıkıştı:

— Birinci mevki biletiyle ikinci mevkide oturtuyorsunuz. Üstelik yer yok. Şurada, çocuklarını yatırmış, uyutuyorlar. Burası salon! Yatmak yasak! diye de levha koyarsınız. Çocukları kaldırın da yer açılsın, herkesler otursun!

Bu gürültü, uyumak üzere olan kesik karabıyıklı gencin mahmurluğunu dağıtmıştı. Salonda herkes, memura çıkışan şişman kadına bakıyordu. Memur, «hadise»! mahline segirtti. Sıralardan mülâhazalar, tenkitler yürütülmeğe başlandı.

Kesik karabıyıklı gencin arkasındaki sırada oturan biri beyaz, öbürü kırmızılar giyinmiş iki genç kadın da:

— Doğru mu bu?

Diye kesik karabıyıklı gence sordular. Gencin, büsbütün uykusu açılmıştı. Gürültü kesildi, hadise unutuldu, fakat kesik karabıyıklı genç, beyazlı kadınla, mırıl mırıl konuşmakta devam ediyordu.

Kesik karabıyıklı gencin yanında, gürültülere ve hadiselere hiç aldırmıyarak uyuklayan gümüşi esvablı arkadaşı, birara gözlerini açtı; etrafına bakındı; sordu:

— Daha gelmedik mi?

Kesik karabıyıklı genç, cevap vermedi. Gümüşi esvaplı genç, doğruldu, başını pencereye yaklaştırdı:

— Köpriye geliyoruz.

Fakat arkadaşının cevap vermemesine kızmış gibiydi, yanyan baktıktan sonra:

— Bu, senin yaptığın doğru mu? dedi.

Kesik karabıyıklı genç, ona dönmüştü:

— Ne var?

Öbürü gayet ciddî bir tavırla devam etti:

— Doğru mu? Sen, söyle. Saat ona geliyor. Eve, gitmen onbiri, onbir buçuğu bulacak. «Bir ahbaba gittik, bizi zorla alıkoydu» diye evdekilere martaval atacaksın... Evli barklı adamsın; sulara gidip eğlenmek, sana yaraşır mı?

— Bir randevu alırdım...

Dört tane çocuğun var. En ufağı emzikte. Karının da, çocuklarının da üstlerinde yok, başlarında yok.

Kesik karabıyıklı gencin rengi atmış, fena bozulmuştu:

— Ne saçmalıyorsun yahu!

Öbürü, ciddiyetini bozmıyordu:

— Saçmalıyan hangimiz acaba?.. Karını, çocuklarını evde bırak, geceyarılarına kadar sürt. Kuldan utanmıyorsan, Allahtan kork, be! Hani, cebinde, toplu dört kuruşun, bol gelirin olsa, haydi, niyse, diyeyim. Boğazına bir yakalık, kıravat alamıyorsun, sonra hovardalığa çıkıyorsun. Evdekiler, bu gece aç mıdırlar, tok mudurlar? onu, Allah bilir. Birşey değil, senin yüzünden ben de yalancı oluyorum.

Kesik karabıyıklı genç, yumruklarını sıkmış, arkadaşına, yiyecek gibi bakıyordu; dişleri arasından:

— Allah belânı versin, dedi.

Onunla mırıl mırıl konuşan beyazlı kadın, arkasını dönmüştü; vapur, daha Köprüye yanaşmadan kırmızılı ile birlikte kalktı, kesik karabıyıklı gence şöyle yarı dönüp bakmadan yürüyüp salondan çıktılar.

Gümüşi esvablı genç, bir kahkaha kopardı. Kesik karabıyıklı genç, kendini güç tutuyordu:

— Ben, bunu, senin yanında bırakır mıyım, görürsün! Hangi çoluk çocuk be? Bunu da ne çabuk uydurdun?

İki arkadaş söylene çekişe Köprüye çıkmışlardı. Biz, onların arkasından yürüyorduk. Kesik karabıyıklı gencin hiddeti geçmişe benziyordu:

— Biryandan da iyi oldu. Yanıma fazla para almamıştım, cebimde, onlar. kahveye götürecek kadar bile para yoktu. Onlar, haydi, deseler, rezil olurdum.

— Ben de, bunu bildiğim için, araya girdim ya!

— Bir randevu alırdım.

— Dört gün sonra da, elli liram, altmış liram gitti, diye kafamızı ağrıtırdın.

— Ben, onları, lâf olsun diye söylerim! Para canlısı değilim. Çoluk yok, çocuk yok. Kendim kazanıyor, kendim yiyorum!

Caddedeki tramvay durağında durdular.

Yürürken düşünüyorum. Mavili kadın, birinci mevkide otursaydı acaba, neden şikâyet edecekti? Ve hangi mevzulaadan konuşaktı? Ve birinci mevkide, bu kadar leblebi, simit, nane şekeri yiyemiyeceklerdi! Şişman kadın, birinci mevkide, böyle yer kavgası edebilecek miydi? İki arkadas, birinci mevkide böyle şakalaşabilecekler miydi?

Orta halli, babayani, teklifsiz teklifsiz insanların oturdukları yerde, daha çok samimiyet var.

ANA

Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından neşrolunan :

ANA

Dergisi, en mükemmel bir aile mecmuasıdır.

ANA

nın 7 inci sayısı çıkmıştır mutlaka okuyunuz !

Söyleyen Kalbimdir: XXI

YAZAN: **TEVFİK TANYOLAÇ**

Mayıs, başlarının üzerine kanatlarını germiş; yollarına, renkleri sermişti. Onlar, ağır ağır yürüyorlardı.. İçlerinden kopan çiçek fırtınasını, biribirlerine göstermeden ilerliyorlardı. Sarmaşıklarla örülü bir duvarın yanına gelince durdular.

Sarmaşıkların yaprakları, yürek biçimindeydi. Güzel kokulu bir rüzgâr, yaprakları titretmekteydi. Yere serpilenleri, sevilenin ökçesi altında, yumuşak bir çıtırdıyla ezilmekteydi.

Duvar diplerinde erguvanların yağmurundan kalan mor köpüklü gölgeler, ürpererek uzanıyordu. Akşam güneşi, iç eline davet eden bakışlarla varlığı kucaklıyarak uzaklaşıyordu.

Gökyüzü, ağaçların dalları arasından parça parça görünüyor. Yaprakların gizlediği bir kuş öttü. O. kumral başını kaldırdı, ağaçların kolları arasında bir yığın menekşe demetini andıran göğe baktı. Kolunu uzattı. Menekşe demetini koklar gibi derin bir nefes aldı. Sonra da parmağıyla gösterdi:

— Göklerin Venüsü.. Akşam yıldızı.. Alevli yanışiyle, güzelliğiyle göze ilk çarpan yıldız. Bak, bize ne tatlı gülümsiyor. Zühre !..

Dedi.

Sevgilinin, yıldızı göstermek için uzanan kolu, yavaş yavaş erkeğin omuzuna düştü. Ve sıcak eli, yavru bir kuş gibi erkeğin avuçlarında yumuldu.

Bir müddet öyle durdular. Göz göze geldiler.

Sevgilinin ne temiz bakışları vardı: Hasret, hayret ve istiğrakın ince bir ruhu söyliyen mânası, gözlerinde dile gelmişti.

Hele, yüzünde, penbe bir renk olan mahcubiyetle ismetin ince dudaklarında, söylenilmez bir ihtiras şiiri oluşu...

Erkek, bütün inceliklerin vekarı içinde yükselen bu güzel başa dalmış, düşünüyordu. Ne düşündüğünü kendisi de bilmiyordu. Hâkim olamadığı bir kudret, onu sürüklüyor, sürüklüyor ve bu sürüklenişte ruhunu dinlendiren bir sükûn buluyordu.

Sevgili, onu uyandırdı:

— Bilmiyor musun niçin?, dedi, göklerin bu güzel yıldızı Zühre, kimi aylar batıdan doğar, akşam yıldızı olur. Kimi aylarda doğudan boy verir, sabah yıldızı olur?

Erkek, sevgilinin gözleri gibi koyulaşan göğe baktı. Güzel yıldız, alevden bir gülümsemeyle ışıldıyordu. Gözlerini, oradan çevirdi. Bakışları sevgilinin parmaklariyle oynadığı bir sarmaşık yaprağında takılı kaldı.

— Evet, dedi, biliyorum. Dudaklarımın tanımadığı gözlerini öpmek için, sabah yıldızı olur. Pencerenin karşısına gelir. Sana anlatacağı büyük bir derdi vardı ki, gülümsemesile maskelemiştir.

Yüzünde güzelleşen uykunun yastığından ayrılmadığını görür! Çekinerek, ayak ucuna kadar sokulur, bekler. Seni öpmek, kucaklamak ister. Uyandırmağa kıyamaz. Halbuki, güneş, ilk ışıklariyle yüz sürmeğe gelmiştir. O, sessizce çekilir. Güneş, bu güzel yıldızın rakibidir. Bütün gün, gizli bir ümitle görünmeden seni takip eden yıldız, kimi günler, akşam üzeri doğar. Sana tesadüf etmenin verdiği ümitle, gözleri sevinçle parlar: « Beni arza bağlıyan teselli sensin; ben, ikiye bölünmüş bir kalbin nefretle dolu bir parçasıyım! » diye çırpınır.

Sevgili, ıslak bakışlarla erkeği süzdü:

— Seni hayretle dinliyorum ve birşey anlamıyorum. Niçin bu güzel kalbde nefret var, diyorsun.

— Öyle hududsuz seven kalbler vardır ki, nefreti kendilerine bir zırh yapmışlardır.

— Sözlerinden birşey anlamıyorum. Bu güzel kızın kalbini nefretle doldurmak büyük bir zulüm değil mi?

— Bu, bir sevgi ile nefret hikâyesidir. Gerçek mi, efsane mi?. Bilmiyorum.

Rüyana o kadar daldım ki, bu iki kutbu da biribirinden ayıramıyorum artık..

*
* *

Ve erkek, yani ben, Tevfik; Sevgiliye, sevgiyle nefretin hikâyesini anlatmağa başladım. Ne yazık ki, birgün bile sesim, güzel kulaklarını öpmiyecek.. Hayır, hayır o, o kadar içimde ki, duymamasına imkân yok.

SEVGİ ve NEFRET İLÂHLARININ EFSANELERİ

Yazan: *Tevfik TANYOLAÇ*

Sevgili;

Bir zamanlar gökte, irili ufaklı birçok Tanrılar vardı.

Bu kadar çok olmalarına rağmen sayıları belli idi. İnsanların da mukadderatına hükmeden bu Tanrıların yeryüzünde vekilleri bulunurdu.

Gel zaman, git zaman; vekiller, asılların yerine geçince.. en korkunç ilâhlar bile hafızalarda hoş birer hatıra olarak kaldılar. Ve insanlar, güdülen birer sürü durumunu muhafaza ettikçe, yeni asılların sayısı bilinmiyecek kadar arttı. Bunlar, insanların zafıyle, cehaletile beslenen alelacaip birer dev oldular.

Sana anlatacağım bu hikâyede, yaşayan gök tanrılarının iş güç sahibi olmıyanı yoktu. Her unsurun, malûm, meçhul her hissin ve her hadisenin birer mabudu, bu mabutların da maiyetleri vardı.

Büyük Tanrı, bir iş bölümü yapmış, küçük ilâhları da vazifelerinde serbest bırakmıştı. Kendisine gelince; benliğini, bu muazzam kanunun birer sır olan maddelerinde eritmişti.

Tanrıların iyisi, kötüsü, ileri ve geri düşüncelisi; sarhoşu, ayığı; çapkını, güzeli, çirkini.. olduğuna göre, bu ölçüsüz diyarda, kıskançlıklar, dedikodu yüzünden kavgalar, biribirlerine oyun etmeler eksik olmıyacağı pek tabiî idi. Biribirlerine oynadıkları oyunlar, hiçbir poletikacının muhayyelesinden bile geçmiyecek kadar karışıktı.

Büyük Tanrı, yalnız yaratıyor ve yarattıklarını maiyetinin eline bırakıyordu.

. . . .

Bir gün, Büyük Tanrı, sevgilisi sevgi ilâhile beraber dalgın dalgın kâinatı süzüyordu. Yaşadığımız toprak, nasılsa gözlerine ilişti. Toprak gözlerine ilişince, Tanrının gözleri nemlendi, yüzü bulutlandı. Yanından ayırmadığı sevgilisinin ellerini tutarak yalvaran bir sesle;

— Sevgilim, dedi, yanıma biraz sokul, tatlı bakışlarınla gözlerime bak, bugün çok ıstırabım var.

Sevginin her zaman rengi değişen gözlerine daldı. Düşündü, düşündü.

Sevginin yüzünde tatlı bir tebessüm doğmuştu. Çevresinde dolaşan sevinç perisi, kadehlerine doldurduğu bu tebessümü, rüyaların baharını beslemek için maiyeti olan bir ilâheye uzattı. Sevinç perisinin vazifesi, muhabbetin tebessümlerini puseden kadehlerde saklamaktı.

Büyük Tanrı dertli bir sesle:

— Sevgili, seni ne kadar sevdiğimi, kalbimi ne kadar doldurduğunu, sana minnet duygularımı söyliyecek bir tek kelime yaratamadığımı görüyorsun. Oh bilsen, şimdi hasretin içimde nasıl taşıyor ve seni ne kadar özlüyorum.

Büyük Tanrının sesinde bir hüzün vardı. Gittikçe heyecanlanarak:

— Sensiz bir hiç olduğumu biliyorum. Karşımızda serilen bu nihayetsiz doğular ve batılar âlemini ruhuma sunduğun, heyecanla yarattım. Daha doğrusu yarattın. Fakat şimdi bu uçsuz bucaksız âlemleri seyrederken gözlerime ilişen toprak, beni üzüyor. Bu eserim, olgunluk zamanıma tesadüf etmemiş olacak ki, halâ mayalan-

ma ve tekevvün devrindedir. İstiyorum ki..

Sustu, içini çekti. Büyük Tanrının ses perdelerinde ıstırap, ümit karmakarışık yaşıyordu. Sevgi, tebessümle dinliyor ve arada büyük ilâhın saçlarını okşuyordu.

Büyük Hâlik :

— İstiyorum ki, diye sözü sürdürdü, bu ham toprağın üzerinde senin en olgun eserin yaşasın. Sana yıldızların ışıklarıyle besteler düzdüm. Kehkeşanların bahçelerinde ayaklarını öpecek şiirden halılar serdim. Bunların hiçbirisi, tekâmülün yürüyüşünde geç bıraktığım arzı hedefine götürmemiş. Şimdi görüyorum ki onun bu hali seni muztarip etmektedir.

Sevgi, bakışlarıyla :

— Evet.

Dedi.

Büyük Tanrı :

— Bütün varlığımı küçük bir yerde toplamak istiyorum. En büyük azamet ve derinlik bir insan kalbinde toplansın, diyorum.

Sevgi, kolunu büyük ilâhın boynuna doladı, okşayıcı sesile :

— O halde, bu eser senin bir örneğin olacak. Bu kadar küçük yere nasıl sığacaksın?

— Seninle beraber işleyeceğiz bunu. Evet, bu bir insan olacaktır. Bu insanda, herşey sonsuz olsun.. herşey.. beni duysun, ıstıraplarımı, rüyalarımı yaşasın Seni ne kadar sevdiğimi anlasın, benim sırdaşım olsun. Ben, onda yaşayayım. Fakat o, ben, olmasın.

Büyük eserler tekevvün halinde, saçlarını nasıl hırpalar ve yorarlarsa, Büyük Tanrının da yüzü sararmış, ateşi yükselmişti.

— Sen bana yardım edeceksin ve eğer bana yardım edersen.

Sevgi, sitemle sözünü böldü.

— Seni ne zaman yalnız bıraktım ?

Tanrılar tanrısı, Sevginin elini öptü.

— Gücenme.

Sonra elini şakaklarına götürdü :

— Buldum, sevgili buldum. Bu insan, bir eş olacaktır, ve nefret kalplerinde yaşamıyacaktır. Çünkü, sen, ancak nefretin bulunmadığı kalbe büyük alevini sunarsın.

Sevgi, ellerini çırptı :

— Oh, ne güzel!.

— Bu kalbi afvın kaynağı yapacağım. Çektirdiğim ıstıraplardan dolayı, beni mazur görmek büyüklüğünde bulunsun. Fena bir ilâhımızın tesiri altında bulunan varlıkları yok etmek mecburiyetinde kalırsa, onları acıyarak ezsin. Kötü tezatlarla doldurduğum dünyasında beni «zalim» diye anmasın. Çünkü ben, bu tezatları zevkin incelikleri üzerinde gösterebilirdim.. Bugün onu beraber işliyeceğiz, sonra da toprağa salacağız. Mukadder an gelince, onları şereflendireceksin. Kemalinin eserini insanda hayran hayran temaşa edeyim. Maddemin, ruhunun derin ahengini onlarda bulayım.

Büyük Tanrının gözlerinde yaratıcılığın alevi parlıyordu. Bu sıtma, Sevginin yanaklarında hareleniyordu.

Büyük ilâh yavaşça *fısıldadı* :

— Nefret, huzurumuza gel.

Sevgi, büyük ilâhın *ellerine* sarıldı, göğsüne sokuldu, nefretin isminden bile ürküyor, iğreniyordu. Arzın bulunduğu hizadan siyah bulutlar belirdi, şimşekler çaktı, nefret, yola çıkmıştı. Etraftaki çiçekler, yıldızlar soluyor; sular donuyor, hava kararıyordu.

Nefret ilâhı, korkunç ve soğuk bakışlarla huzura girdi.

Büyük Tanrı sordu :

— Nerede idin?

— Kardeşim menfaatle beraber arzda dini istismar ediyorduk. Sınıf kavgalarının kanlı plânçosunu gözden geçirirken iradeniz tecelli etti.

Büyük Tanrı, nefretin yüzüne bakmadan tüyleri, diken diken olmuştu. Fısıldadı :

— Kanunumuzun esiriyiz. Gayemiz ergeç meydana gelecektir.. Gerileme, hamle fakat muhakkak ki tekâmül..

Sesini yükseltti :

— Haber ilâhı yeni bir irademizi bildirinceye kadar, beraber çalıştığınız ilâhlarla, maiyetlerinizle, sayısız hiçliklerimizin birinde istirahata çekilmeniz arzumuz iktizasıdır.

Nefret uzaklaştı. Ortalık aydınlandı. Işıklarını kaybeden yıldızlar parladı. Çiçekler renklerini kazandı. Sevginin, Büyük Tanrının avuçlarındaki eli buz gibi olmuştu. «seviyorum» diyen bir sitemle :

— Halâ bunlara izin veriyorsunuz?

Sevgi, ne söylerse söylesin, Büyük Tanrı gücenmezdi. Çünkü, Sevginin her sözü yaratıcı bir müzikti. Sevginin söyledikleri « seviyorum » kelimesinin tebessüm çiçeklerile ifadesinden başka birşey değildi.

Tanrı Sevgiye, cevap vermeğe vakit bulmadan huzura tecessüs ilâhı girerek boyun eğdi. Bunun ne sayısız gözü. ne sayısız kulakları vardı. İzinsiz gelmesinin sırf büyük arzuya sadakatinden ileri geldiğini söyledikten sonra :

— Arzda, dalkavukluk tanrısının işlediği eserlere, riyakârlık ilâhının son rötüşü yapmakta olmasından dolayı henüz büyük iradenize boyun eğmediklerini arza geldim.

Büyük Tanrı kaşlarını çattı :

— Başlarında dolaşan kahrımızın zamansız tecellisine şahit olmak istemezlerse hemen iradamize itaat etsinler, yoksa..

Kör ve topal olan tenbellik ilâhını unutma!. Yerde muvakkat bir zaman için hiçbir menfi ilâh kalmıyacak. Yeni bir irademizin zuhuruna kadar şu yıldızda bulunmanız arzumuz iktizasıdır.

Diyerek parmağını uzattı. Parmağının istikametinde yeni bir yıldız belirdi. Tecessüsle beraber bütün menfi ilâhlar bu yeni yıldıza girmişlerdi.

Tanrı Sevgiye :

— Üzülme sevgili, bu yıldızda his yoktur. Arz gibi, menfi ruhları taşıdığı için azap duymıyacaktır. Bu yıldızın etrafını sükûttan bir duvarla örüp nihayetsizliğin bir köşesine atıyorum.

Dediğini yaptı.

— Artık eserimize başlıyalım. Toprak ve yağmur ilâhları, sizi huzurumda görmek istiyorum.

İki ilâh huzura girmiştiler.

— Lebbeyk!

İlâhlara buyurdu :

— Sen, hiçbir menfi ruh bırakmadığımız topraktan en özlü ve yumuşak toprağını; sen de en duru sularını getir.

İlâhların kanatları ışıltılı bir izle arza yaklaşırken büyük ilâh bir çocuk gibi seviniyor, sevgiye sarılıyor, sevinçten ne yapacağını bilmiyordu.

— Artık büyük eserimizi yaratırken, ruhumuzu bulandıracak birşey kalmadı.

Toprak ilâhı, ay ışığında uyumakta olan arza vardı. Göğsünün en güzel yeri olan İstanbldan aldığı toprakları kucakladı. Yağmur ilâhı da Kırkkız dağlarına duvak olmağa çalışan gök buluttan avuçlarına süzülmüş suları doldurdu. İki İlâh huzura girip yüklerini bırakarak çekildiler.

Büyük Tanrı, Sevgiye :

— Gel sevgili, toprakla suyu dizlerimizin üzerinde karalım, yuğuralım. Çalışırken şarkını lütfet!.

Sevgi, avuçlarındaki toprağı okşıyarak:

— Bu toprak, sevgiye ne kadar öksüz kalmış. Avuçlarımdan ayrılmak istemiyor.

— Tıpkı benim gibi.

Çalışma başlamıştı. Sevginin yaratıcı müziği Tanrının ruhunu yıkıyor ve onu uçsuz bucaksız enginlerine salıyordu. Toprağı dizleri üzerinde yuğuruyorlardı.

Büyük Tanrı vecd halinde yalnız kalbinin ahengine uymuş, haber ilâhına sözsüz, hecesiz emirler veriyordu.

— Hürriyet!. Karşısındakinin hakkını tanıyan hürriyet.

— En asil ve sonsuz ihtiraslar!

— Büyük yalnızlık, büyük korku, büyük cesaret!. Çabuk olsunlar!. Korku, hayır sen gelme!.

— Büyük irade, yılmıyan çalışma, yıldızların ışıkları, daimî asil çocukluk ve olgunluk geç kalmasınlar.

— En ince renkler ve duygular. Büyük derbederlik ile intizam!

— Ey her zaman kalbimi yakan sevginin vuslatına duyduğum büyük susuzluk!

— Zamanında bir infilâk hazinesi olan tahammül!.

Büyük Tanrı; çağırıyor.. çağırıyor.. çağırıyordu.

Müsbet ilâhlar, yaratıcı müziğin nağmelerine kanatlarını uydurarak geliyorlar. Hükmettikleri kudretlerin kemiyet itibarıyle azını, keyfiyetçe en çoğunu bırakarak dansederek çekiliyorlardı.

. . . .

Sevgi, yuğurdukları yığının içinden Büyük Tanrının ellerini tuttu :

— Sevgili, dedi, çok daldın; bu, artık tamam oldu. Şekil vermek sırası geldi.

Sevginini saçları gözlerinin üzerine dökülmüştü, dolgun göğsü kabarık, yanaklarında penbelikler, şafakların doğuşunu müjdeleyen renkler parlıyordu.

Büyük ilâh, yanan dudaklarıyle sevgilisinin saçlarını düzeltti.

— Peki sevgili, dedi, ikimizin emeği olan bu yığını böleceğiz. Sen, önündeki parçadan istediğin örnekte bir erkek yap. Bende seni düşünerek, sana bakarak bir kız yaratacağım.

Heyecanla ilâve etti :

— Kayıtlarına itaate söz verdiğimiz büyük nizamımıza, görünüşte aykırı gitmiş olmamak için, ikisinin de kalplerini ayrı ayrı yapacağız.

Hakikatta göğüslerinde yarım yarım kalpler olacaktır. Bu kadar kıymetlerle dolu olmalarına rağmen, biribirlerile karşılaşmadıkça yarım kalacaklardır. Bu karşılaşmada ey büyük sevgilim; onların

kalplerine büyük alevi sunacaksın ve o zaman, o büyük an tecelli edecek, tam bir insan olacaklar.

Büyük Tanrı, vecdiçinde, ıslak bakışlarla söylüyor, söylüyordu :

— ... Ve sen onların kalbine sonsuz aşkı sunacaksın ! Bende yaşattığın büyük alevin yaratıcı aydınlığı içinde sevecekler, sevecekler: Ellerin ellerimde, dudakların dudaklarımda ve bakışların gözlerimden akıp ruhumu yıkarken seni nasıl özlüyorsam, sana nasıl kanmıyorsam onlar da biribirlerine kanmasınlar. Bizim en büyük eserimiz olan bu insan çiftinin soyu, toprağın geçirdiği tekâmülün hamlesi olsun. Kara toprak, aydınlık şarkılarla yıkanan bir ülke olsun.

Sevgi dudaklarında eksilmiyen tebessümile dinliyordu :

— Bu nasıl ve ne zaman olacak?.

Diye yavaşça sordu. Büyük Tanrı neşeyle sarsıldı :

— Nasıl mı olacak ?

— Evet?

— Onları toprağa bir güneşimizin bir ışık teli götürecektir. Hiçbir menfi ruh vücutlarına sokulmıyacaktır.

Biribirlerini bnluncaya kadar çok ıstırap çekecekler.

— Öyle.. sen onları birleştirdiğin zaman oluştaki mücadelenin sırrını ve zevkini duyacaklardır. Büyük ıstırap, bu kadar duyup sevdikten sonra kavuşmamaktadır.

. . . .

Büyük eserin hamulesini taşıyan iki atom, güneşin bir telile arza gönderildi. İki atom, beşeri kanunlarını takip ederek, dünyaya gelmiş oldular.

Bizim dilimizce, yıllar geçti. Fakat büyük saatin ibresi ayni an üzerinde idi. Ve halâ, Sevginin toprağa sıvaşmış ıslak ve etli eli Tanrının sıcak avuçlarında sıkılıyordu.

— Sevgi, arza bak!..

— Ne güzel bahar var.

— Baharın altında dolaşanlar.

— Çocuklarımız elele tutunmuş, geziyorlar. Ne konuşuyorlar acaba?. Anlamak isterdim.

Sevginin bu arzusunu duyan, ses ulaştırmıyan mesafeler secde ederek çekildiler.

Erkekle, kız bir pınar başına gelmişlerdi. Güneşin ışıklariyle oynıyan bir su şarıldıyordu. Erkek, kıza birşeyler anlatıyordu:

— . . . inan ki, üzerinde gezdiğimiz bu toprak tabiatın bir şaheseridir. Fakat bir olgunluk eseri değil, üzerinde çok işlemek istenen bir eser. Bunun böyle olduğu muhakkak.

— Ama, iyi olacak değil mi?

— Elbette.

— Ben de böyle düşünüyorum: Son, iyi olmadıktan sonra, bu kadar patırdıya ne lüzum vardı?. Manasızlığı, bütün bu öldürücü şartlara rağmen, kafam almıyor.

— Benim de.

Pınarın yanıbaşına otururlar. Kız, suda kendisini seyreden gelinciklere bakarak:

— Sana birşey soracağım.

Erkek, gülerek:

— Buyur.

— Soruğumun cevabını verirken gözlerime bakmıyacaksın, yüzümü görmiyeceksin, ama, hem yüzümü göreceksin, hem gözlerime bakarak söyliyeceksin, içimden böyle geliyor işte..

Erkek gülümsedi:

— Bundan kolay ne var?. Mademki içinden böyle geldi, ama sakın kimse duymasın, deli kız derler. Haydi bakalım, çimenlere uzanalım. Dirseklerimizi dayıyarak suya bakalım, uzanarak içilen su da insanı kandırmaz ki..

Gülüşerek pınarın kenarına uzandılar.

İkisi de duru suda biribirlerinin yüzlerini görüyorlardı.

Kız, telâşlı bir sesle:

— Ay, saçlarımın üzerine ağaçtan birşey düştü, görüyor musun?

— Evet, salkımlar, «pınarımıza hoş geldin güzel kız, ne soracaksan çabuk sor da arkadaşın su içmek istiyor.» diyorlar.

— Kurumuş dudakların, ne kadar susadığını söylüyorlar. Avuçlarımla şu duru kaynaktan benim seni kandıracağımı, nazik salkımlara söyle. Hem de insanın başına öyle habersiz çiçek atmasınlar. Soracağımı bana unutturdular.

Erkek, kızın dediğini tekrarladı. Gülüştüler.

— Sor bakalım.

Diyen erkeğe, birdenbire yüzünü kaplıyan bir düşünce ile :

— İçimde şimdiye kadar duymadığım bir üzüntü var: Kendimi anlamak istiyorum. Beni nasıl biliyorsun? Beni nasıl görüyorsun?. Ağzından işitmek istiyorum. Büyük bir boşluk duyuyorum bugün.

Erkeğin gözleri, kızın muztarip bir alevle yanan gözlerine daldı.

Erkek de ayni acıları duyuyordu. Kıza, hangi sıfatla hitap edecekti. Bir yığın güzel sözlerden biri de aklına gelmiyor. Sonra, onu nasıl teselli edecekti Çiçekler, renkleriyle; pınar mavi gözleriyle, şırıl şırıl sesleriyle konuşurlar. Neye kendisi bir kelime bulamıyor.

Bu sırada büyük Tanrı, gülümsiyen Sevgiye:

— Zamanı geldi. En büyük ıstırabı yaşıyorlar. En büyük aşk da haklarıdır. Şimdi, zekânın ve şuurun ilk uyanışını hatırlatan ince bir bulut doğacak, dinlendikleri pınarın başına uçacak olan gözlerinin rengindeki buluttan, sen, büyük aşkı, yağmur damlaları olarak lütfedeceksin!.

. . . .

Kız erkekten cevap bekliyordu. Gökte süzülen ilk yağmur damlası, kumral saçları arasından pınara düştü. Suda bir halka belirdi. Damlalar biribiri ardısıra damlıyor, mavi bir göz gibi bakan suda halkalar sıklaşıyor. Göz hareleniyor. Hareler, yanıp yanıp sönüyordu.

Kız gülümsiyerek, içini çekerek ayağa kalktı, diz çöktü, avuçlarına su doldurdu:

— İç bakalım koca susuz. Anladım, su içmeden söylemiyeceksin. Sorduğuma cevap vermiyeceksin, senin de gözlerinde kalbimi sıkan pençenin keskin akislerini görüyorum. Haydi iç!.

Erkek, uzandığı yerde suyu yudumladı. Derin bir nefes aldı, etrafını süzdü:

— Oh ne güzel dünya, sevgili, diye haykırarak yerinden kanatlanır gibi kalktı.

Kız, hayretle erkeğin değişen gözlerine bakıyor ve ilk defa ağzından duyduğu «sevgili» hitabının ahengi içinde başının dönmeğe başladığını duyuyordu.

Erkek, kızın ellerini yakaladı :

— Sakın avuçlarını açma, içindeki hayat dökülmesin. Oh, sen mi nesin? Herşey, sevgili, herşey.. bu muztarip toprağın rüyası, vicdanının nuru! Sen buraya nasıl geldin, bilmiyorum. Muhakkak başka bir âlemden. Sıcak kalbin çarpsın, bu çarpan kalbi toprağa taşımakla bahtiyar olsun. Bu toprak gülsün, üzerinde sen yaşıyorsun. Oh, bu kalp durmasın!. Bana içirdiğin bu suda ne var? Herşey değişti. Bu kalp durmasın, toprağa yazık olur. Toprağın oğluna, toprağın çocuklarına yazık olur.

Büyük Tanrı, Sevginin ellerini öpüyor:

— Bak sevgili, diyor, erkek yarın bir hiç olacağını düşünmüyor artık. Onu hiçbir şey korkutamaz. Sen ne harikasın Sevgi!.

Sevgi, tebessüm ediyor ve zevkle topraktaki sesleri dinlerken :

— Benim yaşadığım yerde hiçlik olur mu? Diye mırıldandı. Bu, bir sitemdi.

Erkek, hayretle bakan kıza söylüyor :

— Sen mi nesin? Bütün özlediklerim. Sensiz hangi dava başarılır?. Oh, dünya ne güzel. Kız:

— Dünyada ne güzel yerler var. Hergün geçtiğimiz karşı yoldaki harabe de güzel mi?

— Sen yanımdayken evet, oh ne güzel dünya!.

Kız, küçük bir kahkaha kopardı:

— İnanmıyorum. Hiçbirisine inanmıyorum.. peki, bu da güzel mi?.

Başıyla gösterdiği, erkeğin «oh ne güzel» dediği taş duvarın altından üç gölge süzülüyordu: Elleri bilekçeli küçük bir çocuk.. perişan kıyafetli bir yavru. İki tarafında parlıyan süngülerin arasında başını eğmiş yürüyordu. Erkek, harap olmuş, fakat, halâ bir sanatkâr emeğinin izlerini taşıyan oymalı mermer duvara baktı.

— Dünya güzel midir?.

— Sevgili, bunları bana niçin gösterdin?. Hele şimdi.. cemiyetin kara yükünü dar omuzlarında taşıyan bu yavruyu niçin gösterdin?

Kendi günahı gibi taşıyor onları ve yüzümüze bakmaktan utanıyor.

Kız tekrarladı:

— Dünya güzel midir?.

— Evet, sen yanımda oldukça, her harabe, mamurelere gebe bir annedir. Büyük aşkın kalbimi aydınlattıkça, yangın yerleri, elsever medeniyetlerin uyudukları ve sallandıkları beşiklerdir. Hiçbir ıstırap gözlerini, kalbini incitmiyecek.

Oh, sen kalbime neler verdin?. Bir yudumda neler sundun?. Rüya dolu havanda dünya ne güzel!.. Bu güzellikler neredeydi?. Bırak, hiç eğilmiyen başım ayakların yüz sürmekle ilk şeref çelengini taşısın.

Kızın gözlerinden taşan iki damla yanaklarından süzüldü:

— Bir yudum su ver bana da.. sana içirdiğim sudan.

Göğsümde alev kanatlarını çırpan bir hasret var. Duyduklarını duymak, söylediklerini söylemek istiyorum..

— Avuçlarındaki bütün suyu içmedim. Bir yudumcuk aldım. Dua eder gibi açık tuttuğun avuçlarında su var..

Ve o zaman, kız, çukurlaştırdığı avuçlarında halâ bir yudumcuk suyu taşıdığını gördü. Erkek, dalgın bakan kızın avuçlarını ağzına götürdü.

— Benim içtiğim yerden iç. Ve sonra da müsaade et, ayaklarına minnetimi söyliyen pusem...

Kız, tatlı bir bakışla erkeği süzdü. Saçlarında yağmur damlalarından elmaslar parlarken avuçlarındaki suyu yudumladı. Erkek de etli penbe avuçlarını elleriyle kaldırıyor suyu içmesine yardım ediyordu. Fakat kızın tatlı bakışlı gözleri birdenbire bulutlandı. Sarsıldı. Bir adım geri çekildi. Acı bir çığlık ortalığı inletti:

— Nefret ediyorum, nefret!. Senden iğreniyorum. Yanıma sokulma!. Sen, en uzak!. Sen kimsin?.

Kanatlanacak bir ufuk gibi kollarını açtı ve uzaklaştı kız.

Sevgi, baygın olarak büyük Tanrının kolları arasına serildi. Nefret ilâhı, muzaffer olarak gülüyordu. Mesele anlaşılmıştı: Büyük Tanrının sükût duvandan kurtulan tecessüsü hiçlikten çıkan nefret ilâhına, sevginin yağmur vasıtasiyle gönderdiği büyük aşkı fısıldamıştı.

Nefret vazifesini yapanların huzuriyle büyük Tanrıya:

— Kız, avuçlarındaki suyu yudumlarken yağmura karıştım. Onun damarlarında dolaşan benim, sizden aldığım kudretle vazifemi yaptım, mesul muyum?.

Dedi ve Tanrının kollarında yatan Sevginin uzun kirpikleri arasında muztarip parıltılarla yanan gözlerini, muzaffer bakışlarla süzdü.

Tanrı:

— Uzaklaş! Seni umumî ahengin bir zarureti sanmıştım da yaratmıştım. Aldanmışım. O kalbi ben bile ikiye ayıramam artık!. Sen oraya nasıl oldu da sokulabildin? Orada yaşayamıyacağını anlamadın mı?. Sevgi için doğan bir kalpte..

. . . .

Arzın üzerinde facia başlamıştı. Erkek Allah kadar seviyor. Kızın kalbinde ruhunun ahengini tamamlıyan meçhul varlığı görüyor ve atılıyordu.

Erkek, tıpkı bütün uçuşların inceliğini bilen, bir kanadı kopmuş kuş gibi çırpınıyordu. Zaten bütün dava da bunda idi. Sevginin alevile ikisi tam olacaklardı. Ne yazık ki oyun oynanmıştı. Yoksa bu alevi yarım bir kalbin taşımasına imkân yoktu. Kız, çığlık basarak uzaklaşıyor. Bu acı çığlıkları işiten dağlar çıldırıyor, şeklini muhafaza edemiyor, yıkılıyor, uçurumlara yığılıyor. Sular akmasını şaşırıyor. Uçurumlar, şahlanıp dağ oluyor. Kürrenin nizamını allak bullak eden bir hava esiyordu. Tanrı perişan, ne yapacağını bilmiyor. Çünkü o, sevgisiz bir hiçtir. Büyük mabudun kollarında baygın yatan Sevgi, gözlerini açıncaya kadar bu hal devam etti.

Büyük Tanrı, Sevginin tebessümünü ve bakışlarını görünce şuuru bir güneş gibi uyanıverdi.

Sevgi, acı bir tebessümle:

— Kurtar, onları kurtar, özenerek işlediğimiz eserimizi kurtar! Bu çığlıklara tahammül edemiyorum. Şehap yağmuruna bak!. Yıldızlar ağlıyor, görmüyor musun?

Tanrı, yerde çırpınan erkeğe baktı:

— Sevgili, dedi, bütün bu kâinatın nizamını baştan değiştirmek bahasına da olsa nefreti yok edeceğim, yalnız şimdi çok yaralıyım. İçim parçalanıyor. İlk iş olarak onu göklere çekeceğim. Sonra yeni bir âlem yaratacağım ki..

Tanrı fazla söylemekten korkuyor, sırrının çalınmasından ürküyordu. Pek perişandı, tıpkı Sevginin dağılan saçları gibi. Büyük Tanrının, Sevginin aşkiyle, Sevginin yaratıcı sözüyle ve onunla beraber işlediği kız, bir nur tülüne sarılarak göğe çekildi ve Zühre yıldızı oldu, arzın yoldaşı, yıldızların en güzeli Zühre doğdu.

Erkek, bir âlemden bir âleme geçiyor, büyük alevin ruhunu aydınlatan ışıkları içinde sarhoş, göğsünde büyük bir yanış, gözlerinde büyük sosuzluk..

Sevgi dolu gözlerle kızın göklere çekilişini takibetti. Büyük Tanrı ile gözgöze geldiler, Tanrı başını eğdi..

Erkek bir insandı. Fakat tam bir insan olamazdı. Göğsünde kalbinin yarısı ve benliğinin tamamlayıcısı yoktu. Toprağının yarısı göklerde idi. Onu istiyordu. Dudaklarından bir tek söz çıkmıyor, büyük davasını anlatacak en ince duygular bile bir hece olamazdı.

Bir başına, daha doğrusu, yarım başına bu büyük hasrete dayanamadı. Büyük alevi taşımasına rağmen büyük hasret, onu paramparça etti. Ve büyük aşk alevinin her bir kıvılcımı bir sarmaşık yaprağına döndü.

. . . .

Sevgili; sarmaşık yaprağına bakarsan, incelmiş bir kalbe benzediğini görürsün.

Bazı sarmaşık yapraklarının arasından ok demiri örnekleri de bulunur.

Oklar, kalp yarısı, kalp ağrısı kızın acı hatıralarıdır. Hele, sarmaşıkların gölgelerde açan çiçekleri de vardır ki, kızın tebessümlerinin canlanan akislerini onlarda bulabilirsin.

Rüzgârlar, sarmaşıkları dünyanın dört bucağına savurdular, onları her yerde görürsün: Harabelerde, ormanlarda, duvarlarda, yerlerde.

Kâh tırmanır, kâh yerde sürünür. Fakat yapraklarının, her zaman ümidin tazeliğini muhafaza eden renkleri solmaz.

Sarmaşıklar, sarıldıkları ağacı da, toprağı da göğe yüceltmek isterler. Yüksek ağaçların tepelerinden, kalplerini ellerinde taşıyan kollar gibi çırpındıklarını mehtaplı gecelerde seyretmedin mi? Bu, vuslatta bile devam edecek bir çırpınıştır, kanayıştır bu çırpınış.

Zühre ki, o kızdır, kimi günler batıdan doğunca, sarmaşıkları görür. Avuçlarından büyük aşkı içen erkeği tanır. Bu yarım kalbinin sayısız bölünüş ve çoğalışına rağmen kalbinin ve kendisinin yarısı olduğunu bilir. Fakat, nefret, ona hâkimdir. Yüzü al al olur. Erkeği görmemek için, ufkun karşı yakasına süzülür. Sarmaşıklar orada da vardır. Daha uzaklara kaçmak ister. Fakat Büyük Tanrı, acısını çektiği ve tamamlayamadığı büyük eserini gözünden ayırmak istemiyor. Kafasında ne gibi düşünce âlemleri doğuyor? Bu âlemlerin nihayetsizliğine süzülmek için aklımızın kanatları cılızdır.

Şimdi, artık iş değişmiştir. Büyük sevginin huzurunda eğilen nefret, kavgasında teslim bayrağını açmış ve Zühreden elini çekmiştir.

Venüsün yer değiştirmesi, büyük vuslata duyduğu hasrettendir. Toprakta, tamamlamak ve tamamlanmak için yarısını arıyor. Büyük alevin aksi, güzel ve mânalı yüzünde ince bir tüldür. Ve kendisi de bazı geceler açıp sabahları solan bir sarı güldür. Fakat tül, henüz tenine dolanmış, sarhoş edici koku da sarı gülle kaynaşmış değildir.

. . . .

Gerçek mi, efsane mi, bitmiyecek olan bu hikâye, burada sona ermiş gözükür. Kâinatın nescinde canlı bir hücreden başka birşey olmıyan yıldızları, insanları.. sevginin kollarına atılmaktan kim alıkoyabilir?

Baştanbaşa ideal bir şiir olan büyük ahenk, bu akışı kemale götürmekte ve onun havasında kendini bulmaktadır.

Büyük sevgi, ikiye bölünen bu kalbin, yine senin göğsünde, sonsuz bir sevgi ile çarptığını, her seven gibi benim de nabzımda söylemektedir. Sev, daha çok.. daha çok.

İlçebay İbrahim, Jandarma Komutanı Fuad ve yazıcımız fidanlıkta

Yeni Bir Kaza Merkezi :
İ D İ L

Yazan: Ali Enver TOKSOY

Düne Kadar Ufak Bir Köy Olan İdil, Yakın Bir Âtide Modern Bir Çehre Taşımağa Başlamış Olacaktır

Cumhuriyetin yüksek feyzinden istifadelenen münhasıran büyük şehir ve kasabalar değildir. Esasen bu feyz mevziî olsaydı, bugünkü şamil ifadeden mahrum bulunurdu. Fakat, Türkiye Cumhuriyetinin feyzi anavatan çerçivesine dahil en küçük bir köyü içerisine alacak kadar geniş ve bereketlidir. Bunun misaline memleketin hemen her köşesinde ve çoklukla tesadüf etmek mümkündür.

Yepyeni bir misal vermek lâzımgelirse ele İdili almak kâfidir. İdil, sekiz dokuz ay evvelisine kadar ahıra benzer 10 - 15 damdan müteşekkil, sevimsiz bir köyken; inşaat mevsimi olan üç ay zarfında iki katlı binalar yapılmış, evler kireçlenmiş, ağaçlanmış, sokaklara kaldırım döşenmiş ve yeni Devlet mahallesinin temeli atılmıştır. Bu kısımda resmî daireler, evler inşa olunacak, park ve meydanlar vücude getirilecektir.

Kısa zamanda elde edilen bu muvaffakıyette İlçebay İbrahimin hissesi büyüktür. Genç ve kıymetli bir idareci olan Bay İbrahim, memleketin asırlardır bakımsız ve hertürlü hayat şartlarından mahrum kalmış olan bu köşesinde şayanı takdir bir ferağat ve fedakârlıkla çalışmaktadır. Konuşmalarımızın birinde şöyle demişti:

— Eğer hertürlü zevklerimizden fedakârlık yapmaz ve hele bir köyden bir şehir yaratmağı zevkli bir iş saymazsak, istediğimiz istikbale nasıl kavuşabiliriz? İdil her noktadan güzel bir köydür. Zengin servet menbalarına maliktir. Alâkalıların gayretile kısa zamanda medenî bir çehre iktisap edebilir.

İdil bu çehreyi şimdiden iktisabe başlamış... Kıymetli ve faal İlçebayın himmeti, muhakkak ki, İdile lâyık olduğu yüzü vermekte gecikmiyecektir. İdilden Cizreye doğru yapılan yeni yolda hergün sık sık otomobiller işlemektedir.

İdilin hava ve suyu gayet hoştur. Kadın, erkek ve çocuk bütün köylüler dinç ve sıhhatlidir. Bir yıl içinde tek bir ölüm vak'ası kaydedilmiştir. O da doksan yaşlarında bir ihtiyar... Hastalıktan ölen yok gibidir. Genç İdil kızları, tarih kitaplarında resimleri görülen Finikeliler gibi omuzlarında testilerle su taşırlar. Gayet gürbüz ve kuvvetlidirler.

İdilin Değerli İlçebayı İbrahim

İdil halkı çok çalışkan vatandaşlardan mürekkeptir. Burada toprak şayanı hayret derecede bereketlidir. En az bire yirmi mahsul alınır. Üzümcülük müterakkidir. Kaza dahilinde 3 - 4 kilo sıkletinde salkım alınır. İzmir çekirdeksizlerinden farksız cinsler de vardır.

İdil, tarihî bir mevkidir. Diclenin bu yakasındaki Hendek ve karşı yakasındaki Finik köylerinde birçok eski âsara rastlanmıştır. Bu meyanda eski paralar ve biribirine düşman oldukları anlaşılan iki yakadaki kavimlerin biribirlerine yaylı mancınıklarla attıkları delikli taşlar şayanı tetkiktir. Atılan taşların çukur kalmış yerleri hâlâ izlerini kaybetmemiştir.

İlçebay çalışma odasında

Alemdağı sırtlarında, Kefşin, Mirkefşin ve Dirili Ömer köyleri civarında Asurilere ait olduğu tahmin edilen bazı eserler görülmektedir.

Cudi dağı eteklerinde ve Diclenin çok yakininde teessüs eden yeni İdil, ayni zamanda mühim bir orman mıntakasıdır. Kaza merkezinde orman idare ve kazada orman teşkilâtı vücude getirilmek üzeredir. İdil dağları çeşitli ağaçlarla kaplıdır. Birkaç sene sonra bu servetin önemli bir gelir menbaı haline getirileceğinde hiç şüphe yoktur.

Şirin İdil, kıymetli İlçebayının gösterdiği gayrete nazaran büyük ve parlak bir istikbale namzettir.

Istıranca Eteklerinde

Yazan: *Mükerrem Kâmil Su*

Sinirleri Cevadın, bu perişan hali ile ezileli,. kalbinde eski hatıralar kıpırdamağa başlıyalı.. ne şekilde olursa olsun hiçbir yeni hisse ve düşünceye yer kalmamıştı içinde. Şimdi yürünecek tek yol, ölüme kayan bir eski dostu yalnız bırakmamak, onu gideceği son yuvaya temiz bir hatıra ile uğurlamaktı.

Fuatla konuşmak için Cevadın ölümünü beklemek pek acı bir şeydi. Fakat artık kendisinin her gün daha ve yabancı olan hasta adamla ne ilişiği vardı. O, hayatında yer almış bir uzak yıldız gibi ömrünü yaşamış, sonra başka bir yere, sonsuz boşluk içinde başka bir âleme kayıp gitmişti.

Berrin istese onu, bir kira odasının kimsesizliği içinde bırakabilirdi.

Böyle yapınca da vicdan azabı çekmek icap etmezdi. Çünkü Cevat kimdi artık onun için; bir hiç! Sokakta rastladığı, acıyarak yardım ettiği düşkün bir adamdan bile daha uzak ve yabancı biri. Şu halde maneviyatında bir sorgu fırtınasının eserek ortalığı kasıp kavurmasına hiç te lüzum yoktu.

Berrin tramvaya bindiği zaman günün camartesi olduğunu, Birsenin üzüntü içinde kendisini bekliyeceğini hatırladı ve bir otomobile atlamadığına pişman oldu.

⁂

Sanatoryomun bahçesinde temiz giyinmiş bir kız çocuğu çamların arasında koşan, dolaşan küçük kardeşini oyalamakla meşgul..

Yarım saattenberi, eski bir arkadaşını yoklamak için buraya geldiğini söyliyerek kendilerini bahçede bırakan anneleri, halâ dönmedi. Birsen arada sırada büyük yapının pencelerine bakıyor, Tunga ablasının elinden kurtuldukça çam gölgelerine kaçmaktadır. Yerinde duramıyan ateş gibi bir çocuk..

№: 24

Yukarıda, tek yataklı, beyaz örtülü, temiz odanın penceresinden iki hastabakıcının kollarına dayanmış çok zaif, öksürüklü bir adam gözlerinden iki sıra inen yaş içinde dakikadan dakikaya eriyip, kuvvetten düşmektedir.

Ondan biraz uzakta elindeki gazeteyi karıştırıyormuş gibi duran genç kadın, tabiatın sonsuz kudretine şaşkın şaşkın bakıyor. İstiklâl savaşında madalya, Şeyh Sait isyanı ve Ağrı harekâtında takdir alan enerjik yüzbaşı bu mu?

Bu, pijamasının içinden kemikleri fırlıyan, sırtı bükülmüş, saçları ağarmış insan iskeletinin o güçlü, kuvvetli, yılmaz askerle alâkası nedir ?

Bu adam mı on yıl Anadolunun birçok yerinde kurduğu yuvalara kanat germiş, karısına ve çocuklarına tapmıştır ?

Bu adam mı sarışın bir kadına tutulup generalinden neferine, mektep çocuklarından tarlada çalışan çiftçisine, yeni gelmiş göçmenlere kadar bütün bir memleketin diline düşmüş, ayıplanmış, tahkir edilmiş, işinden olmuş ve kaldırımlarda sürüklenmiştir ?.

Berrin, koca bir geçmişin iyi ve fena günlerini gözönüne getiriyor, bu, öyle uzun bir filme benziyor ki, yıllarca çevrile çevrile eskimiş, yer yer kopmuş, iyi eklenmemiş ve birçok yerinde insicamını kaybetmiştir.

Şimdi omuzları sarsılan bu kemik yığını, uzaktan gülüp dolaştıklarını seyrettiği çocuklarına bakarken ne duyuyor ? Göğsünün altında onları kucaklamak için yanan yüreği çok mu acı çekiyor ?

Eğer beş yıl önce Cevada bir masal söyler, bir rüya anlatır gibi bu sahneyi düşündürmek isteselerdi.. mutlak o kadından kaptığı savruk kahkahalardan birini fırlatır, sırtını çevirerek uzaklaşır, giderdi. Ona komutanla beraber yaşlı, gün görmüş binbaşı Fahri az mı öğüt vermek istemişti ? Tuttuğu yolun bir çıkmaza saplanacağını, büyük bir ateşe, derin bir uçuruma sürüklendiğini alay arkadaşları söylememişler miydi?

Fakat o, bütün bir memlekete, inanış ve göreneklere, mukaddes tanınan her kuvvete karşı koymuş; ne söz dinlemiş, ne de yuvasında inleyenlere acımağı bilmişti.

O kadın şimdi neredeydi ? Acaba yine kimlerin kollarında ve hangi çatıların temelini kemirmeğe uğraşıyordu.

Cevadı nasıl ve ne zaman bırakmıştı ?

Berrin bunu merak ediyor, fakat sormağı aklından bile geçirmiyordu. Bir an oldu ki Cevadın dizleri büküldü. Okadar gözleri karardı, başı döndü ki.. boşalmış bir çuval gibi hastabakıcıların dizlerinin dibine yıkılıverdi.

Bir katile, bir hırsıza belki kapandığı höcresinde çocuklarının düşüncesi birer uzak teselli olabilirdi.

Küreğe mahkûm bir adama, ipe çekilecek bir cemiyet düşmanına belki son bir lütuf olarak yavrularını gösterirler; ruhu, kalbi, duyuşları kararan en azılı bir suçlu bile yavrusunu göğsüne bastırdıktan sonra içinin serinlediğini duyar ve ölüme avunmuş olarak gidebilirdi.

Demek ki insan elinden ve insan kafasından çıkan kanunlar tabiat kanunları gibi kahir değil. Çünki bu insan yıkıntısı ile çocuklarının arasında korkunç birşey, bulaşık, ürkütücü bir hastalık var. Sanatoryomun doktoru, hastabakıcısı el birliği ile bir acıma duygusuna bürünerek bu adamın kucağına çocuklarını vermeğe kalksalar.. yarı yolda ellerinin, kollarının yana düştüğünü göreceklerdir.

İşte Cevadın toprakların arkasına kalmıyan büyük, tarihî cezası... Elbette tarihî ceza demek yanlış değil.. yuvayı altüst eden, bütün bir memleketin telâkkileriyle oynıyan.. ve sevgi, samimiyet, bağlılık gibi insan gönüllerinin sükûnunu yaratan

kuvvetleri ayak altına alıp cemiyet düzenini aksatan bir adama, biraz da yurt haini, ocak düşmanı diye bakılmaz mı?

Cevadı ayıltıp yatağına geçirdiler.

Fakat o, yağı tükenmiş yıkık bir mabet kandili gibi titrek, soluk ve pek kuvvetsizdi. Ölümün çok yakınında dolaştığı okadar belli idi ki...

Berrin, bahçede sabırsızlanan çocuklarını biran evvel buradan kaçırmak lüzumunu hissetti. Cevat onun gideceğini - son zamanlarda kendisini yaşatan seziş kuvvetile - anladı. Titreye titreye eski karısının yüzüne bakarak:

— Beni yalnız bırakıp gitme, diye inledi. Ölüyorum, ölürken de seni, yalnız baş ucumda istiyorum.

Berrin içinden « Nesibeyi arayıp bulsak daha iyi olmaz mı? » diye düşündü. Fakat dudakları bu acı sitemi dışa vurmayıp hafifçe gülümsiyerek hastanın yanına yaklaştı. Genç kadın hastabakıcıdan çocukları avutmasını rica etti. Genç kızların ikisi de vaziyetin nezaketini hissederek ayaklarının uçlarına basa basa odadan çıktılar.

Beş yıl sonra böyle karşı karşıya, yalnız ve başbaşa kalmışlardı. Biri sıhhat, gençlik, güzellikler dolu.. öteki çökmüş, bitmiş, ayağı şimdiden çukura düşmüştür.

Birinin bakışlarında bütün bir hayat ifadesi, diğerinin gözbebeklerinde ölüm gölgesi dolu.

Hasta hırıltılı göğsünü bastıra bastıra konuşuyor.

— Sana ettiklerimin cezasını öyle bir çektim ki Berrin!.

— Yok, biz hastalığın yaklaştırdığı, bir kere daha yüzyüze gelmek mecburiyetinde bıraktığı iki insandan başka birşey değiliz, ölen bir maziyi dile getirmek manâsız ve buna da zaten lüzum yok.

— Ne söylesen, ne kadar acı söylesen haklısın Berrin.. hak ve kuvvet sende. Son günlerimde kucak kucak serptiğin iyilik benim için bir sadaka.. fakat senin en büyük zaferin.

— Bunları bırakalım demiştim. Hakkın, zaferin ne işi var bu hasta odasında?

— Peki, birşey söylemiyeceğim, olan olmuştur. Yalnız, vicdanımın üstünde bir yük taşı gibi nefesimi kesen şeyi bırak ta söyliyeyim. Bırak ki bunu söylemek bahtiyarlığını duymuş olarak gözlerimi yumayım.

Berrin önüne bakarak susmaktadır.

— O kadın, zaman zaman iğrenç ve bulaşık hastalığını tedavi ettirmek için dispanser koridorlarından hastanelere taşınır, durur. O da, ben de lâyık olduğumuz derecelere düşmüş iki insanız. Birgün bizim bu yüz kızartıcı, tüyler ürpertici maceramızı çocuklarıma anlat Berrin. Babalarının ne çamur ve ne talihsiz bir adam olduğunu bilsinler, hayatta çirkin ve kuvvetli bir şekilde yaşanmış bu uğursuz şeyi dinlemeleri en sağlam bir ders yerine geçecektir. Elimde olsaydı ben bu faciayı dünyaya duyurmak isterdim.

Berrin yine içinden söyledi: « Dünya değil, fakat benim dünyam, benim yaşadığım muhit, uzak yakın akraba, dost, arkadaş ve yüzümü görmiyen, kim olduğumu tanımıyan başka memleketler halkı da duymuştu bunu. Aylarca adım dillere destan olmadı mı? »

Cevat yine öksürdü, yine göğsü tıkandı. Berrin hastabakıcıyı çağırmak için ayağa kalkacak oldu; fakat o bırakmadı:

— Berrin, gözlerimin içine bak bir kere, dedi, korkuyorum. Eskisi gibi değil tabii, çünki buna imkân yok, elbette ki bıraktığım yerde kalmış değilsin. Kalbindeki yerim çoktan yıkıldı, çoktan gözünde ve gönlünde söndüm, silindim, biliyorum. Fakat o temiz, leke düşmemiş gözlerinle bir kere çocuklarının babasına bak. Korkuyorum Berrin, yüz karamla bu dünyadan göçerken titriyorum. İçimi yiyen azap beni orada da bırakmıyacak, anlıyorum. O kadının sürüklediği uçurumdan nasıl zamanında kendimi kurtarıp çıkamadı isem ölünce de.. öldükten sonra da..

Sözünü köpüklü bir kan damlası kesti.

Berrin hastanın ağzını silerken:

— Herkesin bir alın yazısı vardır Cevat, dedi. Kaderin elinde yuğurulan insanlar için ne mukadderse o olur. Artık bunları bırakmalı.. her ıstırabın bir sonu, her azabın yoruluşu ve yorulduğu için susuşu vardır. Düşünmeden, hırçınlaşmadan ve sızlanmadan kalbimizi, bizi yaratan kuvvete bırakalım.

Zaten hasta artık Tanrısı ile yüzyüze idi. Gözlerinden otuz dokuz yıllık ömür silinmiş, iyi ve fena hatıralar kaybolmuş, boş, hiçbir şey anlamıyan bomboş bir bakış tavanın bir köşesine dikilip kalmıştır.

— Berrin . . .

Genç kadın bu soluk dudaklardan nefes gibi çıkan, pek zor işitilen ismini gözyaşları içinde dinliyor.

— Berrin., aramızdan.. herşeyi kaldırarak gidiyorum... Ver ellerini bana!

Acaba hasta mı böyle söyliyor? Yoksa genç kadın bu sesi kendi vehim dünyası içinde yine kendi kendine mi yaratıyor?

— Birsen, Tunga.. onları sıcak kalbine bırakarak ölmek en büyük teselli..

Berrin.. Ber... rin...

Hastanın yorgun gözkapakları yavaş yavaş indi. Dudaklarındaki son damla kan, yıllardır yaşanan facianın imzasını attı.

Perde artık tamamen indi...

Şimdi ne sarışın kadın vardır; ne o kadının kuklasından başka birşey olmıyan erkek... Sonsuz ve yenilmez bir kuvvet önünde hepsi eriyip yokolmuştur.

İnsanlar, ihtiraslarının ateşinde yanarlarken birgün öleceklerini düşünseler.. akıllarına, arkalarında sızlanan bir yürek bırakacakları gelse. acaba doludizgin koşmaktan vazgeçerler de, biraz daha kafa adamı olarak, hissin oyuncağı olmaktan çıkmış, sinir ve adale aşklarını yenebilecek bir kuvvetle beslenmeğe çalışarak yaşamazlar mı?

Aralarına o kadın girmemiş olsaydı, Cevat, bir sanatoryum yatağında uğraştığı, sızlandığı halde soğuyan kalbinde bir küçük mum ışığına benzer titrek bir alev bile yakamıyan genç kadının uzak varlığı karşısında mı can verecekti?

Bu beyaz örtülerin üstüne, onun en yakını üç sevgili baş hıçkırıklar içinde kapanıp: « Bizi nasıl bırakıp ta gittin?.. » diye çığlıklar atacaklardı. Fakat zaten gitmiş, kendilerinden uzaklaşmış, kaybolmuş bir adam için şimdi ne feryada, ne de ıstıraba yer var artık..

O, dünyaya ait vazifelerini yüz aklığı ile başaramamış bir insan utancı ile bu toprakların arkasına göçediyor.

Eğer orada bir başka hayat varsa., yine insanların günün birinde karşı karşıya gelmeleri mukadderse...toprakların üstünde olduğu gibi, arkalarında da biribirlerine yabancı iki uzak insan gibi baş çevirmeden geçip gideceklerdir?

Berrin artık ses vermiyecek, gözlerini açıp bir daha bakmıyacak ve ne bir isyanı, kini, sevgi ve şefkatini duymıyacak ölüye baktı. Ölüm onun için bir kurtuluştu.

Kapıyı araladı, temiz önlüklü hastabakıcılar, arkalarından da çabucak nöbetçi doktor içeri daldılar, ne yapmak lâzımsa yapıldı. Cevadın üstüne beyaz örtüyü başbaşa çektiler ve yarın toprakların karanlığına bırakılacak talihsiz adamı yalnız bırakmak için birer birer çekildiler.

Berrin odadan çıkarken döndü.

Pek uzak olmıyan bir geçmişte yine böyle örtüler altında birini bırakmıştı. Sabaha kadar baş ucunda yanan iki mumun alevine baka baka ağlamış; Nesrinin örtülerini gözyaşları ile ıslatan, üstüne kapanarak yanan, boğulan Nahidi avutmak işi de kendisine kalmıştı.

Zaman zaman ruhunda akisler yaratan Nesrinin sesi yine kalbini burktu: « Bu adam seni tam on sene.. » genç kadın ölünün ayak ucuna diz çöktü:

— Hayatta on yıl mesut oldum, dedi. Bu, kıymet bilen bir insan için pek çok şey ifade eder. Sonradan bana yaptıkların, reva gördüğün zulümler ve çocuklarına yüklediğin yetimlik damgası için şimdi seni affediyorum.

Rahat rahat uyu zavallı, talihsiz Cevat!

Berrin ona son sözlerini söyledikten sonra, uyandırılmasından korkulan bir küçük çocuk odasından çıkar gibi, ayaklarının ucuna basa basa ve gözlerini beyaz örtülerde sürükliyerek çıktı, gitti......

***

Yine Boğazın sonlarına doğru kurulan küçük kıyı kahvesinde hasır sandalye üstünde, düz tahta masaya dayanarak konuşuyorlar.

Gün kararmak üzeredir. Deniz pürüzsüz bir yüz güzelliği gösteriyor. Arada bir kahvenin yosunlu temeline sığınarak fısıldaşan dalgalar ve gökleri güldürmek için yolculuğa hazırlanan ay ışığı, bir de dünyanın en büyük aşkını gönülden gönüle boşaltmak için emek çeken iki insan.. o kadar.

— Sizi hiç birgün bu kadar solgun ve kırık görmemiştim Bayan Berrin, hasta mısınız ?

— Değilim. Fakat büyük bir yorgunluk hissediyorum, sinirlerim çekiliyor, bazan gözlerim yanıyor, uykuyu andıran dalgınlıklar içinde artık yaşamadığımı sandığım zamanlar oluyor.

— Siz kimseye belli etmeden, dışa vurmaktan korka korka büyük bir buhran geçirdiniz Bayan Berrin. Dinlenmeniz lâzım, seyahat fikrini nasıl bulursunuz ?

— Zaten son modeller için Parise gitmek mecburiyetindeyim. Fakat içim bunu da istemiyor, yerime direktörü göndereceğim.

— Bu seyahati iş için yapacaktınız, bu da dinlendirici birşey olamazdı zaten. Ne olur kırmayınız beni bir kere daha.. bırakın da sizi çiftliğe götüreyim.

Berrin gülümsemekten kendini alamadı.

—Halâ mı bu fikirdesiniz? Anlattığım koca bir mazi.. bu maziden kollarımda kalan iki canlı kuvvet, sizi yıldırmadı mı Bay Fuat ?

— Sizi hiçbir gün bu kadar solgun ve kırık görmemiştim Bayan Berrin, hasta mısınız?

Genç adam Berrinin pırıltılı bir yaz gecesi gibi ışıldayan gözlerine, dinlendirici yüzüne sitemle baktı :

— Size önce de söylemiştim Bayan Berrin, dedi. Ne ve kim olursanız olunuz, sizi seviyorum. Sizinle evlenmekten başka istediğim şey yoktur.. olmıyacaktır da... Birsen Özdenin yerine geçer. Ben zaten yıllardanberi çocuk bakmağa, çocuk okutmağa alışmış bir insanım. Onları yadırgıyacağımı aklınıza bile getirmeyin..

— Sizi dinlerken bir başkasının hayatına ait şeylerden konuşuyoruz sanıyorum.

— Çünki beni hiç, ama hiç benimsemediniz Bayan Berrin !.

— Niçin böyle söyliyorsunuz ? Benimsememiş olsaydım böyle evimden çok uzak bir deniz kıyısında, bir kahve köşesinde uzun uzun dertleşmemin manâsı olur mu idi? Hiç böyle başbaşa kalmamıza imkân tasavvur edilebilir mi idi Bay Fuat?

— Bu yakınlığı iki kardeş biz yarattık. Daha sizi tanıdığımız ilk günlerde hemen hiç yabancılık duymadan kim olduğumuzu ve neler çektiğimizi anlattık ve size çok bağlandık Bayan Berrin.

— Bazan düşünüyorum da kader denen şeye inanmak lâzımgeldiğini kendi kendime tekrarlıyorum. Ben ki o büyük faciadan sonra sarışın bir insana - kadın, erkek, ne olursa olsun - gözlerimi çevirip bakmamıştım. O renkten nihayetsiz bir ürküntü gelmişti içime.. halbuki Özdeni ilk gördüğüm dakikada cana yakın buldum. Felâketimi hazırlayan o renkle, Özdeni sevdikten sonra barıştım.

İkinizde de öyle bir hal vardı ki Bay Fuat, insana yabancılık duyurmuyordunuz, sanki yıllarca sizinle yaşamış, beraber düşünmüş, beraber gülmüş ağlamıştık. Eğer bir kadınla bir erkeğin gençliklerinin en coşkun çağında hissi, heyecanı, ihtirası.. ve nasıl söyliyeyim aşkı arkaya atarak biribirlerine bağlanmaları, kaynaşıp dost olmaları mümkün olsaydı.. inanın ki sizi seçerdim. Beni, sizden iyi anlıyan bir tek insan tanımadım hayatta...

— Bayan Berrin, siz bu kadar güzel, bu kadar manâlı ve içli bir kadınken, nasıl oluyor da serin bir dostluğun gölgesine sığınmak ihtiyacını duymuyorsunuz? Kalbinize neden kıyıyorsunuz ? Hislerinizin günahı ne ?

Benim için artık dostluk çağı başlamıştır Bay Fuat. Size anlattım hepsini, ben de sevdim, güldüm, ağladım, mesut ve betbaht oldum. Bir ömre sığabilecek herşeyi, hattâ belki de lüzumundan fazla yaşadım. Birçok merhaleler aştım, şimdi yorgun başımı ıssız bir yerde, eski hatıraları uzaklaştırıp, çocuklarımın yaratacağı saadet içinde dinlendirmeğe bakacağım.

— Bu yaşta, bu incelik ve hislilikle böyle şey olur mu hiç Bayan Berrin? Bunun da zamanı var, atın bu isteği uzun yıllar ardına, sizin yaşınızda bugün henüz evlenmemiş ne kadar, ama ne kadar çok genç kız vardır. Hepsi de ümit, emel dolu... Ruhlarının, kalplerinin açacağı çığırı beklemektedirler. Siz söylemeseydiniz, bana Birseni göstermeseydiniz inanmazdım katiyen, nasıl olur derdim böyle filiz gibi ince bir kadının, başı omuzlarına kadar yükselen kocaman bir kızı olsun?!.. Gördükten sonra bile buna inanmak güç, pek güç bayan Berrin..

— . . . .

— Bir kadın için esas yaş, görünen yaşıdır bayan Berrin. Ne kadar severim bir Fransız edibinin sözünü: «Kadının üç yaşı vardır der. Biri nüfus kâğıdında yazılıdır; birini kendisi söyler; diğeri de gösteriş yaşdır !.„

Siz ki yaşın üçüncü ölçüsü gibi, birincisinde de kazanıyorsunuz. Rica ederim henüz yirmi dokuz, otuz yaşında bir kadının hayattan el etek çekmesine tabiat kanunları müsade eder mi ?

— Ya insan kanunları ?!

— Onlar da etmezler bayan Berrin. Onlar da bu işe yazık, günah derler.

— Sonu gelecek sayıda —

İlk rastladığım otomobili durdurdum. İçindeki bayana durumu anlatarak, şoföre...

Otomobildeki Cinayet

(Bir polis hafiyesinin hatıratından)

Almancadan Çeviren: Ecved ARICA

Meşhur sinema yıldızlarından birinin .... şehrine geleceği ilân edilmişti. Bu münasebetle ben de istasyona gittim, orada sevgili yıldızlarını karşılamak maksadile toplanan kalabalık insan kütlesini uzaktan seyrediyordum. Bu esnada biraz ileride perdeleri sımsıkı kapalı bir taksi durdu. Şoför arabanın içerisine doğru dönmüş asabiyetinden bağıra bağıra birşeyler söyliyordu. Merak ettim ve meseleyi anlamak için taksiye doğıu ilerledim. Şoför:

— Bir saattir şehrin içinde dört dönüyorum, fakat paramı hemen vermediğiniz takdirde şuradan şuraya gitmem.

Diye bağırıyor, fakat müşteri hiçbir cevap vermiyordu. Meselenin mahiyetini anlamak ve işi halletmek maksadile otomobilin kapısını açtım. Bu sıcak havada pencereleri ve perdeleri sımsıkı kapalı otomobilin içinde gezen bu garip şahsın kim olduğunu merak etmiştim. İçeride, otomobilin arkasına doğru dayanmış, gözleri kapalı bir adam oturuyordu. Seslendim, omuzlarından tutup sarstım, hiç aldırmadı. Otomobilin içindeki ağır ve fena bir koku genzimi tıkadi. Kendi kendime:

— Burada kloroform'la bir halt edilmiş, dedim.

Meçhul şahsı kollarımın arasına aldım. Birdenbire sağ şakağında küçük bir kan lekesi gözüme iliști. Baktım, tam ortasında ufak bir de iğne deliği vardı. Şoför:

— Uyumuyor, uyuyormuş gibi yapıyor, diye seslendi.

— Yok, dedim, öldürülmüş.

— Aman Allahım, öldürülmüş mü? Kim öldürmüş olabilir?

— Onu sana sormalı, bu biçare otomobile herhalde yalnız binmemiş, muhakkak refakatinde başka biri vardı.

— Evet, evet, yanında kırmızı saçlı birisi daha vardı... İşini görüp maksadına nail olduktan sonra ben farkına varmadan arbadan atlayıp savuşmuş olacak.

Şoförün yanına oturdum. Doğruca Emniyet müdürlüğüne gidip vak'ayı anlattım. İstintak hâkimi şoförün ifadesini alırken ben de otomobilin içerisini bir kerre daha ve esaslı surette gözden geçirmek maksadile aşağıya indim. Otomobilin içinde maktulün ayaklarının ucunda kırmızı bir perük gözüme ilişti. Eğildim, aldım. İçerisinde yapıştırıcı bir madde yoktu. Bu vaziyetten, perükü kullanan kimsenin katil olduğunu ve başında saç bulunduğunu anladım. Katil bunu başından düşürdüğünün herhalde farkına varmamıştı.

* * *

Vak'ada en şayanı hayret cihet: vak'anın mahiyetini tesbit edememekliğimizdi. Halbuki bütün gazeteler bu esrarengiz katil vak'ası hakkında sütunlar dolusu yazı yazıyorlar ve hattâ maktulün kim olduğunu bile bildiriyorlardı. Şoförün ifadesinde, kırmızı saçlı katil ile maktulün beraber bindiklerini, söylediği meyhaneye gittim. Bütün otelleri, misafirhaneleri dolaştım. Hülâsa her yeri altüst ettim. Hiçbir yerden bir ipucu elde etmek mümkün olmadı. Bütün tahkikat neticesiz çıkıyordu.

* * *

Zihnen bu işle meşgul iken, maktulün cenazesinin belediye tarafından kaldırılacağı birdenbire batırıma geldi. Hemen ... sokağında bulunan kimsesizler idarehanesine doğru yürümeğe başladım. Sokağın köşesinden takriben 80-100 adım ileride kapalı bir taksi duruyordu. Yaz mevsiminde kapalı otomobille gezenler ekseriya hafiyelerin nazarı dikkatini celbederler. Bu sıcak havada otomobilin yan perdelerinin de yarıya kadar kapanmış olduğunu görünce tecessüs merakım büsbütün arttı. Otomobildeki şahıs demek ki görünmek istemiyordu. İlk evvelâ bir hamlede hemen ölüyü hazırladıkları mahalle koştum. Maksadım orada matem elbisesi giymiş, şüphe davet edebilecek bir kim-

se olup olmadığını anlamaktı. Cesedin yanında rahip ve idarehanenin mensubininden başka kimse yoktu, sokak ta her zamanki gibi tenha idi. Taksiye yaklaştım ve ön taraftaki perdesi yarım kapalı pencereden belli etmiyerek içeri baktım. Otomobilin sağ köşesinde baştan aşağı siyahlar giyinmiş ve yüzü siyah tülle örtülü bir kadın oturuyordu. Yalnızdı... Otomobilin biraz ilerisindeki bir ağacın arkasına geçerek siper aldım. Birkaç dakika sonra otomobil hareket ederek mezarlığın yolunu tuttu. Bacaklarımın var kuvvetile otomobilin arkasından koşmıya başladım. İlk rastladığım otomobili durdurdum. İçindeki Bayana kısaca durumu anlatarak, şoföre öndeki otomobili takip etmesini söyledim. Onlar önde, ben arkadan gidiyorduk. Epi bir zaman böyle ilerledikten sonra taksi bir otelin önünde durdu. Kapıcı hemen koştu ve madamı otomobilden indirdi.

Aradan çok geçmeden kapıcının odasına girdim ve hüviyetimi isbat ettikten sonra siyah elbiseli madamın beyannamesini istedim. Kendisi Dworak isminde bir çiftçinin karısı idi ve birkaç gün evvel kocasıyle birlikte Budapeşteye gelmişti.

— Kocası da burada mı? diye kapıcıya sordum.

— Hayır, gitti.

— Ne zaman?

— Pazar günü, öğleden evvel.

— Burada olmadığına ve seyahate gitiğine emim misiniz?

— Madam böyle söylediler.

— Ha, demek madamın sözüne istinaden söyliyorsunuz, emin değilsiniz!

Maktulün polisçe çekilmiş bir fotoğrafını göstererek:

— Bu adamı tanıyor musunuz?

— Aman Allahım... Ta kendisi... Mösyö Otto Dworak!

— Pazar günü saat 2 ile 3 raddelerinde öldürülmüş!...

— Öldürülmüş mü? Biçare madamın hiç haberi bile yok.

— Mösyö ile madamı ne zamandan beri tanıyorsunuz?

— Mösyö Otto Dworak ilk defa olarak geldi. Halbuki madam sık sık gelip gider, bilhassa bu son zamanlarda hemen hemen her ay bir iki gün geliyor.

— Her zaman yalnız mı gelir?

— Evet, yakın akrabalarından birisi hastanede hasta yatıyor da esasen onu yoklamıya geliyor.

— Hiç kimse ile gezmez mi?

— Hayır, kendisi çok namusludur, ve geldiğinde alelekser yalnız bir gün kalıp gider ve bu müddet zarfında yalnız erkek kardeşinden başka kimse ziyaretine gelmez.

— Ha, demek daima ziyaretine gelen bir erkek kardeşi var. Bu zatı bana tarif edebilir, misiniz?

— Takriben 28 yaşında kadar, fevkalâde güzel bir delikanlı.

— Ne iş yapar?

— Galiba doktorluk tahsil ediyor.

— En son buraya ne zaman geldi?

— Dün akşam. Zannedersem eniştesile araları biraz açık. Çünkü Mösyö Dworak otelde bulunduğu müddetçe hiçbir kerre gelmedi.

— Bu delikanlının Mösyö Dworak'ın kayınbiraderi olduğunu nereden biliyorsunuz?

— Madam kendi söyledi.. Susunuz!.. İşte bu gelen zattır, herhalde 17 No. da oturan kızkardeşini ziyarete geliyor.

Delikanlının arkasından koştum ve 17 No. lı odaya girerken yetiştim. Etrafımı iyice gözden geçirdikten sonra kulağımı anahtar deliğine yerleştirerek içerisini dinlemeğe başladım. Bir hayli zaman dinledim. Odanın içinde çıt yoktu. Birdenbire kadının hıçkırıkları kulağıma doldu. Hüngür hüngür ağlıyordu. Genç adam onu bir yandan teselli ediyor, bir yandan da tekdir ederek:

— Cahil!... Ne diye oraya gittin? Beni de mi kaybetmek istiyorsun?

Artık kanaatimden tamamile emindim. Kapıyı vurmadan açıp içeriye girdim. Beni görünce her ikisi de şaşırdılar. Doktor üzerime doğru yürüdü:

— Ne istiyorsunuz? Burada işiniz ne?

— Affedersiniz!.. Belki beklemediğiniz zamanda geldim. Sizi arıyorum.

— Beni mi?

— Evet, siz bundan üç gün evvel birşey kaybettiniz. Onu tesadüfen ben buldum ve size kendi elimle teslim etmek için geldim.

— Defol buradan! ben birşey kaybetmedim. Siz herhalde yanlış odaya girmiş olacaksınız.

Ceketimin cebinden kâğıda sarılı ufak bir paket çıkardım ve açarak kırmızı perükü uzattım.

Genç adam hayret içinde ve gözleri evinden uğramış bir halde hareketsiz duruyordu. Benzi kül gibi olmuştu.

— Muhterem madam, bu kırmızı perükü zevcinizin öldürüldüğü otomobilin içinde buldum.

Kadın evvelâ haykırdı, sonra kendini toplıyarak ve gülmeğe çalışarak:

— Yanılıyorsunuz, zevcim pazar günü öğle vakti Budapeşteyi terkederek seyahate çıktı.

— Evet, fakat gittiği yerden bir daha geri dönmiyecek.. Yarım saat evvel "Stahlgasse,, sokağının köşesinden cenaze törenini sizinle beraberce seyrettik... Muhterem madam, ben herşeyi biliyorum... Siz ikiniz uzun zamandır sevişiyorsunuz, zevciniz, ikinizin arasında bir mâni teşkil ettiği için âşığınız tarafından öldürüldü.

Genç kadın baygın bir halde boş çuval gibi yere çöktü. Helecanı azalan ve yavaş yavaş kendine gelen dostu hemen tabancasına el attı. Esasen odaya girdiğim andan beri bu hareketi beklediğimden büyük bir çeviklikle üzerine atlayıp kollarından yakaladım ve sıkı sıkı tuttum. O, müdafaada bulunmıyarak kendisini mukadderata teslim etti.

●

BİR ANKETİN CEVAPLARINDAN:

No. 9

Bundan sonra erkeklerin sevgiyle dolu gözleri onun yüzüne hayran hayran takılacak,. yakında bir adam sana «kayın validem» diyecek.. bir müddet sonra da sen «torunlarım...» diyeceksin.

Hayır, Allah bu kadar hain değildir,. Böyle birşeye imkân vermiyecek.

Sonra kızına dönerek titrek ve yavaş bir sesle mırıldandı:

— Bu doğru değildir değil mi kızım.. imkânsız birşeydir değil mi?

— Niçin anne? Bilâkis bu çok tabiî birşeydir. Benim kaç yaşında olduğumu unutuyor musunuz? On sekiz yaşındayım. Bir kadınım artık.

Gladis titredi... Yüzünden kudurmuş bir mana, bir delilik geçti:

— Sus! yalan söyliyorsun! bunu bir daha tekrar etme! sen henüz çocuksun.

— Hayır anne.. çocuk değilim artık. Arkadaşlarınıza benim on beş yaşında olduğumu söylemekle zamanın geçmesine mani oldunuz mu sanıyorsunuz? Ben on beşimde olmadığım gibi, siz de otuz yaşında değilsiniz.

Fakat siz böyle söylediğiniz için ben sesimi çıkarmıyor; buna ehemmiyet vermiyorum ve bilhassa.. bilhassa utanıyor ve size acıyordum anne...

Ayakta, annesinin dizlerine dayanmış duruyor ve onun titrediğini hissediyordu. Elini yavaşça annesinin omuzlarına koydu.

— Zavallı anneciğim, demek benim saçlarımı omuzlarımın üzerinde çözük tutmakla, kimsenin benim bir kadınolduğumun farkında olmıyacağını sanıyordunuz ha?

Gladis mırıldandı.

— Kimdir?

— Olivye Boşan. Bundan şüphe etmemiştiniz?

— Hayır.. hayır.. buna imkân yoktur. Henüz bir çoçuksun sen.. Daha evlenecek yaşa gelmedin... Benimle alay etmek mi istiyorsun yoksa? Bir defa kendine bak.. Zaif kollarına, uzun saçlarına, küçük yüzüne bak. Henüz çok gençsin. Olivyeyi çocukluğundanberi tanıdığın için onu sevdiğini zannediyorsun; fakat hakikatta sevmıyorsun. Hayatı tanımadığın haide aşkı nasıl anlayabilirsin?. Dur bekle biraz...

Mari Terez şiddetle:

— Onu seviyorum anne.. dedi. Bunu anlamanız lâzımdır. Aşkın ne demek olduğunu anlamanız lâzım. Yoksa bunu yalnız sizin arkadaşlarınız olan ihtiyar kadınların yüzlerinde gördüğünüz zaman mı anlıyorsunuz? Ancak benim yaşım sevmek yaşıdır, onlarınkiler değil...

Gladis korku ve ıstırap ile bağırdı:

— Sus! İstemiyorum... İşitiyor musun? İstemiyorum. Biraz daha bekliyeceksin... Bana itaat edeceksin... Şimdi bu olamaz. Anlıyor musun? Daha geç olacak.

Kızının elini dudaklarına götürerek yalvardı:

— Değil mi? Daha tecrübeli olmanı bekliyeceksin... Henüz birşey bilmiyorsun. Birşey görmedin... Daha iki sene, üç sene bekle... O vakit halâ Olivyeyi seviyorsan onunla evlenirsin. Fakat şimdi değil.. şimdi değil...

Kızını göğsünde sıkıyor ve ona yalvararak bakıyordu.

— Beni seviyorsun değil mi kızım? Bana ıstırap vermek istemezsin... Senin aşktan bahsettiğini işitmek.. senin bir kadın olduğunu görmek beni üzüyor. Bu o kadar tabii bir histir ki... Ah, niçin sen de bir kadınsın? Senin yerine bir oğlum olsaydı beni daha çok sevecekti... Sen yalnız kendini düşünüyorsun.

— Siz de yalnız kendinizi düşünüyorsunuz. Benim nasıl hayat sürdüğümü tasavvur ediniz bir kere... Benim yaşımda bir kız için kitap.. müzik ve bahçenin kâfi geleceğini zannediyor musunuz? Siz sabahlara kadar gezip eğleniyor, dansediyor, şafakla beraber eve geliyorsunuz. Halbuki bunlar asıl benim yaşıma mahsus zevklerdir sizin.. değil!

— Senin büyüdüğünü görmiyordum.

— Pekâlâ.. olan oldu.. İşte şimdi on sekiz yaşımdayım.

Gladis ellerini biribirinin içine kilitliyerek sıkıyordu.

— Evet.. evet.. biliyorum, fakat...

Karşısında rakibi olan kadınların konuşmasını işidiyor gibiydi:

— Gladis Eysenek henüz daha çirkin değildir. Fakat artık genç değildir. O.. Kızını evlendirdiğinden haberiniz var mı? Dostu onu terketti.. ne yapalım.. daha henüz güzel sayılır amma.. daha genç sayılır amma.. daha genç sayılır amma.. Yahut ta şöyle diyeceklerdi:

— Onu güzel mi buluyorsunuz? İhtiyar bir kadındır. Büyükanne olduğundan haberiniz var mı?

Gladis dalgın dalgın elini saçlarına götürerek:

— Ben mi? dedi. Hayır, hayır, rüya görüyorum. Daha dün ben de bir çocuktum. Hiç değişmedim... Daha dün mesut bir genç kızdım.. mesut ve muzaffer bir genç kız... Halbuki Mari Terez şimdi bana, çok eskilerden bahsediyormuş gibi « sizi ne kadar sevmişlerdi! » diyor. Az zaman sonra da başkaları, « gençken ne kadar güzeldi! » diyecekler. Hayır, daha çok erken.. daha gencim... bana iki sene, üç sene daha versin.. ondan istediğim budur. Onun için bu birkaç sene hiçbir şey değil, fakat benim için çok mühimdir. Üç sene sonra ben ihtiyar olacağım.. yaşım yüzümde yazılı olacak,.. o vakit ben de herkes gibi ihtiyarlamağa razı olacağım.

Mari Terez annesinin cevap vermediğini görünce yalvarmağa başlamıştı:

— Anneciğim; bana cevap veriniz.. beni

düşününüz... bu dakikada benden uzaksınız.

— Sana ne cevap vereyim? Söyliyeceğimi söyledim. Biraz sabret, bekle... senin için beklemekten ne çıkar? Gençsin.. seneler senin için tatlı ve hafiftir. Üç sene sonra büyük bir kız olacak, kanunen serbest olacaksın... o zaman ne istersen yaparsın.

Mari Terez asabiyetle sararan yüzünü annesine kaldırdı :

— İtaat etmiyeceğim.

— Bana itaat etmeğe mecbursun.. bunu sen de biliyorsun. Kanun henüz sana serbestlik vermemiştir..., bana itaat etmeğe mecbursun.

— Niçin? Niçin?

Gladis yavaşça ve bir makine gibi tekrarladı :

— Çünkü henüz gençsin... alelâcele yapılan izdivaçların neticesi betbahlık olur.

Ben senin mesut olduğunu istiyorum. Biliyorum; şimdi bu dakikada seni betbaht ettiğimi zannediyorsun; fakat bu zannın doğru değildir. Senden yalnız birkaç ay gizlice nişanlı kalmanı istiyorum ki, bu da ömrünü güzelleştirecek ve sende en iyi hatıralar bırakacaktır. Sen henüz bir çocuksun, bunu anlıyamıyorsun, fakat bil ki hayatta en mesut anlar, aşkın başladığı çekingen günler ve o günlerin sabırsızlığı, isteği ve intizarıdır. Ben sana bu güzel şeyleri verdiğim halde istemiyor, bana darılıyorsun. Ben senin bedbaht olduğunu istemiyorum.

Titriyerek kızına bakıyor ve ümitsiz bir tavırla devam ediyordu :

— Fakat siz, biribirinizi seviyorsanız, pekâlâ, evleniniz... mesut olunuz. Ben sizin saadetinizle sevinirim. Ancak biraz daha bekle... üç sene çabuk geçecek ve ben o zaman herşeye razı olacağım.

Şimdi bana acı . bana bundan bahsetme... bunu düşünmek istemiyorum.. istemiyorum.. istemiyorum... bana dokunuyor. Ben biraz rahat etmek.. biraz mesut olmak istiyorum.. benim dostum ol..

— Ben sizin dostunuz olmak istemiyorum. Siz benim annemsiniz.. benden yardımınızı, himayenizi ve şefkatinizi esirgerseniz benim artık size ihtiyacım yoktur.

— Çok hainsin Mari Terez.

— O halde razı olunuz anne... biliyorsunuz ki seçtiğim adamla mesut olacağım.. O halde benden üç saadet senesini çalmak istemeyiniz.

— Hayır.. hayır.. hayır. .

Ağlıyordu.,. ağır ve iri damlalar yanaklarından aşağı akıyordu. Tekrar yalvardı:

— Beni bırak ! bana acı ! bana artık birşey söyleme ! artık herşey lüzumsuzdur.

Mari Terez bilâihtiyar.

— Peki... dedi.

Annesi elini tutuyordu. Birdenbire onun beyaz ellerini, yumuşak kollarını nefretle iterek kaçtı.

VIII

Ertesi gün Olivye Gladisi görmek istedi; fakat evde Gladisin arkadaşları bir tiyatro provası yaptıkları için bu kabil olamadı. Akşam yemeğine Gladisin Middeton'lara davetli olduğunu bildiği için oraya gitti.

İçeriye girdiği zaman yemek bitmiş, dans başlamıştı. Genç adam Gladisin bir erkeğin kolları arasında dansettiğini gördü. Mütebessim ve mesuttu. Fakat onu görünce yüzü birdenbire korku ile sarardı.

Dans bitince Olivye Gladise yaklaşmış ve onunla görüşmek istediğini söylemişti.

— Benimle konuşmak mı istiyorsun? Pekâlâ, ne zaman istersen eve gel... Bu resmiyete ne ihtiyaç var.

Genç adam gülümsiyerek cevap verdi:

— Size söliyeceğim şey resmidir de ondan.

— Buna zemin ve zaman müsait değildir sanırım.

— O halde bana bir randevu vermenizi rica ederim.

Gladis bir saniye tereddüt etti ve sonra içini çekerek.

— Peki, geliniz... dedi.

Yandaki küçük salona girdiler. Yalnızdılar. Gladis tıpkı Klodunkine benziyen bu yüze baktıkça, eski günlerini hatırlıyordu. Onun da Klodunki gibi ince ve uzun bir yüzü, açık renk saçları, kapalı iken ciddî ve sert çizgili olduğu halde, konuşurken tatlı bir mâna alan ince dudakları vardı.

Gladis çekingen bir tavırla ona gülümsedi. O, gözlerini Gladise dikmişti, fakat onu görmiyor gibiydi.

— Dün akşam Mari-Terez sizinle konuştu değil mi? Bunu biliyorum, sizin evlenmemize bazı şartlarla razı olduğunuzu da bana söyledi. Bu şart.. üç senelik bir müddettir değil mi?

— Evet.

— Niçin? Beni uzun zamandanberi tanıyorsunuz. Annem, amcanızın kızı idi. Hakkımda herşeyi biliyorsunuz.. bir ananın bilmesi lâzımgelen herşeyi..., ailem, servetimin mikdarı sizce malûmdur. Sıhhatce sağlam olduğumu da biliyorsunuz. O halde beni bekletmenizin sebebi nedir? Bunun, benim izzetinefsime dokunduğunu anlamıyor musunuz?

— Bunda sizin izzetinefsinize dokunacak birşey göremiyorum. Birçok memleketlerde uzun nişanlılık hayatı çok tabiî ve ihtiyatkârane bir hareket olarak kabul edilmektedir.

— Evet; fakat bu nişanlılık resmî olursa...

Gladis titredi :

— Hayır, şimdi değil.. hemen değil.. gülünç birşeydir bu ! tebrikler, ziyaretler, bütün bu komedi ne soğuk şey ! karar verilir verilmez hemen evlenirsiniz, olur biter.

— Ben Mari - Terezi, seviyorum.

— Mari Terez'de siz de çocuksunuz ve bu hissiniz geçici bir kapristir.

— Biribirimizi bir kadın ve bir erkek gibi seviyoruz. O, sizin görmek istememenize rağmen tam bir kadındır. Onun yalnız yaşından bahsetmiyorum. O, bir kadın gibi cesur, müşfik ve fedakârdır. Bizim de tailihimizi denememize izin verin.. bırakın mesut olalım . hayat o kadar kısadır ki...

Gladis müteheyyiç bir tavırla :

— Hakikaten çok kısadır: dedi.

— Üç sene .. düşününüz birkere, üç senelik bir saadetten, bir hayattan mahrum kalmak ne müthiş birşeydir.

— Bu saadete lâyık olmağa çalışınız. . sabrediniz... Böyle olursa biribirinizi daha çok seveceğinize emin olunuz.

Bu dakikada sizin izdivaç teklifinize ciddî ve resmî bir şekilde cevap vermediğim şüphesizdir, fakat bu kadar erken, böyle bir talep karşısında kalacağımı temenni etmiyordum. Mari - Terez benim nazarımda halâ küçücük bir kızdan başka birşey değildir. Bunu nasıl oluyor da anlıyamıyorsunuz? Şimdiye kadar o, benden başka kimseyi sevmemişti.

Genç adam başını şiddetle salladı:

— Allaha şükür, Mari - Terez bütün kadınlara benziyen bir kadındır. Çocukken bittabi sizi sevmişti. Size karşı derin bir muhabbeti vardı.. halâ da vardır. Fakat hakikî aşk karşısında ana muhabbetinin ağır basamıyacağını siz de biliyorsunuz.. bunu siz de bütün kadınlar ve bütün erkekler gibi kendi nefsinizde tecrübe etmiş olacaksınız... binaenaleyh Mari Terezin beni sevmesine, beni tercih etmesine hayret etmemelisiniz.. İzdivacımıza mâni olmakta devam ederseniz hatti sizden nefret bile edecektir.

Gladis dudaklarının arasından mırıldandı :

— Hayır.. bu kabil değildir.

Kalbi iki zıt his arasında parçalanıyordu : Kendinin annesinden nefret ettiği gibi kızının da kendisinden nefret etmesine tahammül edemiyordu. Fakat onu bilhassa ümitsiz ve asabî yapan, ilk defa olarak kendisine nişanlısının annesinden başka bir gözle bakmıyan ve onu saadetine engel bilen bir erkekle karşılaşmış olmasıydı.

Kendi kendisine şöyle düşünüyordu :

— Ben artık bir kadın değilim.. ben artık Mari Terezin annesinden başka birşey değilim. Biliyorum, bu tabiî ve mukadder birşeydir, fakat ölüm de mukadderdir amma, ölümü korkusuzca düşünen var mıdır?

Mari - Terezi bütün kalbimle sevdiğim muhakkak.. Ancak ben.. bana kim acıyacak? Ben kendimi halâ genç ve güzel

zannediyorum fakat başkalarının nazarında ihtiyar bir kadından başka birşey değilim. Yakında benimle alay edecekler: «Vaktile o da güzeldi, onu da sevmişlerdi!» diyecekler.. ve bu çocuk...

Bu çocuğun hoşuna gitmeği öyle istiyordu ki... fakat onu kızının elinden almak için değil... Mari Terezin, onun bu arzusunu keşfetmiş olması ihtimali bile kalbini hicapla dolduruyordu; fakat kendi nazarında yükselmek, kalbindeki bu hain aciz ve alçalma hissinden bir saniye için kurtulmak.. bir saniye olsun izzetinefsinin hırpalanmasından mütevellit ıstıraptan sıyrılmak için, bu genç çocuk kendine karşı bir arzu uyandırmak istiyordu:

« Bir defacık bana arzu ile baktığını görsem.. hayır, o da olmazsa bir defa bana, bir erkeğin güzel bir kadına bakarken duyduğu heyecan ve ateşle baksa, bir saniye gözleri yüzüme dalgın dalgın ve bir rüyada imiş gibi baksa... hemen Mari Terezi ona vermeğe razı olacağım. Fakat bir defa daha halâ bir kadın olduğumu hissetmek istiyorum... aksi takdirde yaşamak ne iyi ?»

Beri taraftan, Olivye'de şöyle düşünüyordu :

« İhtiyarların hepsi biribirine benziyor... yaşamak için az seneleri kalmasının intikamını bizden almak istiyorlar. Belki de farkında olmadan « Daha birkaç sene mesut olabilirim. O halde, elimden gelirken, çocuklarımın saadet senelerinden birkaçını çalayım» diyorlar. Böyle düşünmekle, şefkat ve ihtiyatla hareket etmekte olduklarına zahip oluyorlar. Halbuki hakikatta yaptıkları kıskançlıktan başka birşey değildir. Hayatı çocuklarıyle birlikte taksim etmek istemiyorlar. Hayata lânet ediyorlar; fakat yine onu yalnız kendilerine hasretmek istiyorlar. Zavall masumlar!»

Bütün bunları, içinden taşan büyük bir merhametle düşünüyor ve kendi damarlarında akan kanın sıcaklığını nihayetsiz bir zevkle hissediyordu.

Birdenbire kendi yaşını hatırladı ve dünyada hiçbir şeyin kendisine dokunamıyacağını zannederek Gladise tebessümle baktı :

— Üç senenin çok çabuk geçeceğini ve bunun o vakit te sizin için bugünkü gibi müşkil olacağını biliyor musunuz ?

Gladis yavaşça elini alnına götürdü :

— Ne yaptım ? Mari Terez'in sevdiği bu küçüğe kendimi beğendirmeği nasıl tasavvur etmiştim ?

Ne ayıp !

Ve yavaşça mırıldadı :

— Beni bırakınız Olivye... rica ederim beni bırakınız. Sizden yalnız birkaç ay... birkaç hafta istiyorum.. bu müddeti bana veriniz.

Bir çocuk gibi yalvarıyordu :

— Bu müddeti bana veriniz ... bir seneden ne çıkar ? Çok bir zaman mı bu ? Bir sene sabrediniz, mesut olmak için önünüzde bütün bir ömür var... ya ben ?

— Mari Terezi görmekten beni menetmiyeceksiniz ya ?

— Hayır, hayır, ne münasebet !

— Onu alıp dünyanın bir ucuna götürmiyeceksiniz değil mi ? Pek itimadım yok, biliyorsunuz ya !

Şaka yapıyormuş gibi gülmeğe çalışıyordu :

— Hayır, hayır.

Olivye mağlûp olmuştu, içini çekerek:

— Peki... dedi.

Gladis ayağa kalkmış, salonun kapısında durarak arkadaşı Lili Ferere işaret ederken düşünüyordu :

— Ah gitse artık.. bani yalnız bıraksa!

Lili Ferer yaklaşmıştı. Arkasında sarı bir elbise, başında tüyler, yüzünde boyadan bir maske vardı.

Olivye, iki kadınla birkaç kelime konuştuktan sonra uzaklaştı. Lili Ferer gözlerile onu takibederek sordu:

— Size âşık mı ?

Gladis içini çekerek cevap verdi :

— Hayır, artık kimse bana âşık değil.. hiç kimse...

Gözlerine gelen yaşları göstermemek için birdenbire susmuştu :

— Sizi ben seviyorum şekerim.

Gladis cevap vermeden dışarıki tarasaya çıktı. Jorj Kaning orada, parmaklığa dayanmış, kendisine bakıyordu. Bir erkeğin kendisine baktığını görünce ümitsizlikle düşündü :

— Belki.., bu...

Ve ona gülümsedi. Erkek başını önüne eğmişti. Gladis bu tavırda, bir kadın tarafından cezbedildiği halde karşısındaki kadını kendi seçtiğini zanneden hilekâr ve haris bakışını derhal tanıdı. Birlikte bahçeye indiler...

IX

Harbın başlangıcında Gladis ve kızı Parisde, Boşanlar da İsviçrede bulunuyorlardı. Cepheye gitmeden evvel Olivye Parise gelip Mari Terezi görmeye muvaffak olmuştu. Ayni senenin sonbaharında Gladis tekrar Antibedeki evine avdet etti.

— Arkası var —

RAGIP ŞEVKİ ANLATIYOR

— Başı 2 inci sayfada —

gada mutlaka içlerinden birinin ölmesi lâzımdır. Ve gerçekte de biri parçalanır ve ölür. Öteki, Yaralı Kurt ise muzafferdir, nazlı, güzel, kıvrak dişisi arkasından yine ayni aşkla gider, ayni sevgiyi taşır.

***

Yaralı Kurd'un sekiz dişi kahramanına gelince, onların hepsi birer türlü masumdurlar. Mehpare ile Mehlika, iki kardeş oldukları halde ayni erkeğin aşkını taşırlar. Leylâ, Doktor Süleymanın büyük kudreti karşısında henüz ölümü bir hafta olmıyan kocasını unutacak kadar büyük bir ruhî teşevvüş içine yuvarlanır. Asüman sağlam seciyeli ve kuvvetli bir genç kızdır. Bütün ruhî hadiselere karşı mukavemeti vardır. Çünkü yeni neslin en bilgili genç kızıdır. Üniversite onun gözüne harikulâde bir gözlük geçirmiştir. Fakat tek bir erkeği sevmiyen bu genç kız bile, kurdun dişleri arasından kendini kurtaramaz.

Şuh, oynak ve gün geçirmiş, hovarda âlemleri görmüş bir bar kadını olan Süheylânın bile Doktor Süleyman karşısında âciz bir çocuk haline geldiğini göreceksiniz. Ya Melek ?. O, iki çocuğu ile bütün dünyanın gürültüsünden uzak kalmış kadın ?. Onun da Doktor Süleyman yanında eriyip kaybolduğunu görünce şaşmamalıyız.

Toros dağlarında yosmalık etmiş bir kadının aczi, köyde nişanlısı ile evlenmiye hazırlanmış bir köylü kızın mevcudiyeti, herşey, bu hasta saydığımız erkek karşısında mukavemetsiz ve âcizdir. O halde ortada hakim olan tek şey aşk, asıl aşktır.

Yaralı Kurd'u okuduktan sonra Freud'a hak verecek misiniz, bilmiyorum.

BARBAROS MARMARADA NASIL BATTI?

— Başı 7 inci sayfada —

Vak'adan sonra zayiat tesbit edildi. Batan gemi, 281 kişilik bir insan kalabalığını da kendisile beraber Marmaranın dibine indirmiş, 281 Türk yavrusunu serin denizin göğsüne gömmüştü...

Bu meyanda ikinci kaptan Tekirdağlı Mehmet beyle nöbetçi kaptanı Hıfzı bey, eczacı Bedri, yüzbaşı Ethem ve daha bazı subaylar vardı. Muzaffer ve Arif beyler Geliboluda karaya çıkabildiler... Bahriye nezaretine verilen raporda şu satırlar dikkate çarpıyordu:

«Marmarada seyrüseferi imkânsız hale sokan düşman tahtelbahirlerinin faaliyetine nihayet verilmedikçe sefinelerin bu hale düşmeleri muhakkaktır.»

***

Binlerce liralık bir tekne ile onun bin misli değerindeki kahraman Türk yavrularını bir anda yokeden bu facia bir hata ve bir ısrarın neticesiydi...

No. 84 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 84

◆YARIM AY◆

15 Günde Bir Çıkar Edebî - ilmî - ictimaî Mecmuadır.

İdare Merkezi : İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı : Türkiye için { 6 Aylığı : 175 Kr. / 12 „ 350 Kr. Ecnebî için { Yıllığı 1 İngiliz Lirası

Telefon : **23607** *Telgraf adresi :* **Resimliay** *Posta Kutusu :* **629**

Rica : 1) İdare işlerine ait muhaberelerin: **Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi İdare Müdürlüğü**
Yazı „ „ „ : „ „ „ **Yazı** „
Bilmece „ „ „ : „ „ „ Bilmece Memurluğu
adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

Mütenasip bir Endam

J. Roussel Korseleri (Gaine) ve Kemerleri vücudu sıkmaksızın tenasübü temin eder. Sevimliğine halel gelmeksizin vücutu yumuşatır ve inceltir.

Fiyatlar : Kemerler 6 liradan.
Korseler (Gaine) sutyenle beraber 25 liradan itibaren.

Satış yeri yalnız :

J. Roussel Paris

İSTANBUL, Beyoğlu
Tünel meydanı 12 No. lu.
Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No. lı tarifemizi isteyiniz.
Fiyatlarımızda büyük tenzilât.

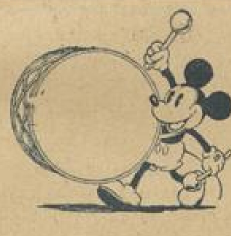

Öğretmenler İçin

DERS NOTLARI

ve

Talebeyi Görme Araştırma

DEFTERİ

30 - 40 - 50 - 60 - 70 - 80

Talebelik

Olarak, yeni ders taksimatına ve müfredat programlarına uygun olarak tertip edilmiştir. Resimli Ay Matbaasından arayınız!..

ÇOCUK

Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından neşrolunur en mükemmel ve en faydalı çocuk mecmuasıdır. Yavrunuza behemhal alınız!

RESİMLİ AY

Temmuz 1938 - Sayı 29

En çok okunanan ve sevilen yazıcılarımızın : Birçok MAKALE - HİKÂYE - RÖPORTAJ - TERCÜMELERİ ve ROMANLARI ile BOL RESİMLİ olarak çıkmıştır.

—Mutlaka Alıp Okuyunuz!—

"Resimli Ay„ Türkiyenin En Olgun Aylık Mecmuasıdır.

Halka, sıhhati ile alâkadar o masın öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmua neşreden :

Dahilîye Mutehassısı

Dr. Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda 104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah saat (9½ - 12)ye kadar hakikî fıkaraya bakar. Kışlık Telefon: 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.

Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz.

ANA

AYLIK AYLE MECMUASI

Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından çıkarılan bu dergide, her aileyi pek yakından ilgilendiren konular üzerine, en kuvetli kalemler tarafından yazılmış mekaleler, hikâyeler, elişleri ve moda örnekleri vardır.

7 inci sayısı çıkmıştır; Sekizinci sayı 15 Ağustos 1938 de çıkacaktır. Şimdiden kitapçı ve gazetecinize sipariş ediniz!

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülnce mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor· Bu temizleyici ve besliyeci madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON„ kreminin "pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun " TOKALON „ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON„ ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.